

2014 - 2019

Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Strateji Belgesi

Bu projenin sözleşme makamı
Merkezi Finans ve İhale Birimi'dir.

Bu proje, UNICEF'in teknik desteği
ile yürütülmektedir.

Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Strateji Belgesi

2014 - 2019

Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Stratejisi hazırlık çalışmaları ilk olarak Avrupa Birliği tarafından finanse edilen "Önce Çocuklar: Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi" projesi çerçevesinde Adalet Bakanlığı'nın koordinasyonu ve UNICEF'in teknik desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

Hazırlanan çıktılar, 27 Ocak 2011 tarihli Merkezi Koordinasyon toplantısında son değişiklikleriyle onaylanarak Strateji Belgesi haline getirilmiş, Avrupa Birliği'nin mali, UNICEF'in teknik desteği ile gerçekleştirilen "Çocuklar İçin Adalet Projesi [Türkiye'deki Çocuklar İçin İyi Yönetişim, Koruma ve Adalete Doğru (2005) ve Önce Çocuklar: Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi (2008) projelerinin devamı]" çerçevesinde revize edilmiştir. 27 Aralık 2012 tarihli Merkezi Koordinasyon kararı ile revize edilmesi ve akabinde uygulama planlarının hazırlanması kararı alınan belgenin revizyonu "Çocuklar İçin Adalet" projesi kapsamında tamamlanmış ve uygulama planları hazırlanmış, revize Strateji Belgesi ve Uygulama Planları 27 Kasım 2013 tarihli Merkezi Koordinasyon Toplantısı'nda oy birliğiyle onaylanmıştır.

08/06/2011 tarih ve 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 633 sayılı "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2/c ve 8/i maddesi, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda belirlenen tedbirlerin yürütülmesi ve koordinasyonunun sağlanmasını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görevleri arasında saymıştır. Aynı Kanun Hükmünde Kararname'nin 35'inci maddesi gereğince ise; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne yapılan atıfların "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı"na yapılmış sayılacağı belirtilmiştir.

PROJE PAYDAŞLARI

Adalet Bakanlığı
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
Türkiye Adalet Akademisi
UNICEF Türkiye

© Bu kitabın yayın hakları proje paydaşlarına aittir.
Aralık 2013, Ankara

İletişim

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
Koruyucu ve Önleyici Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Tel: (312) 7055065
www.cocukhizmetleri.gov.tr
koruveonle@aile.gov.tr

UNICEF Türkiye
Tel: (312) 454 10 00
www.unicef.org.tr

Ayrıntılı bilgi ve dokümana ulaşmak için www.cocuklaricinadalet.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

> İçindekiler

Sunuş.....	6
Gerekçe ve Yöntem.....	8
Strateji Belgesine Genel Bir Bakış.....	10
Ön Hazırlık Belgeleri.....	10
Uygulama Takvimi.....	10
Bütçe.....	10

>> Bölüm 1: Çocuk Koruma Hizmetleri Koordinasyonunda Türkiye Modeli

Kavramsal Giriş.....	12
Temel Uygulama Alanları.....	14
1. Erken Uyarı Alanı.....	14
2. Müdahale Alanı.....	16
Kurumlar Arası Koordinasyon Alanı.....	18
1. Merkezi Koordinasyon.....	18
2. İl Koordinasyonu.....	18
3. İlçe Koordinasyonu.....	19
4. Bilgi Paylaşımı Sistemi.....	19

>> Bölüm 2: Çocuk Koruma Hizmetleri Koordinasyonu Modeli İçin Strateji

Temel Stratejik Amaçlar.....	22
1. Erken Uyarı Alanı: Duyarlılık Yaratma.....	23
2. Erken Uyarı Alanı: Risk Tarama.....	24
3. Erken Uyarı Alanı: Ön Değerlendirme.....	26
4. Önleyici Hizmetlerin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması.....	27
5. Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi.....	28
6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan.....	30
7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan.....	32
8. Çocuk Koruma Sisteminin İl ve İlçe Düzeyinde Koordinasyonu Alanı.....	34
9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı.....	36
10. Stratejik Planın Uygulanması ve Uygulamanın İzlenmesi.....	38

>> Bölüm 3: Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Eylem Planı

1. Erken Uyarı Alanı: Duyarlılık Yaratma.....	40
2. Erken Uyarı Alanı: Risk Tarama.....	43
3. Erken Uyarı Alanı: Ön Değerlendirme.....	48
4. Önleyici Hizmetlerin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması.....	51
5. Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi.....	54
6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan.....	59
7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan.....	66
8. Çocuk Koruma Sisteminin İl ve İlçe Düzeyinde Koordinasyonu Alanı.....	76
9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı.....	79
10. Stratejik Planın Uygulanması ve Uygulamanın İzlenmesi.....	86

> Kısaltmalar

ASPB	: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Bkz.	: Bakınız
BSRM	: Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi
CTE	: Ceza ve Tevkif Evleri
ÇEMATEM	: Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Araştırma ve Tedavi Merkezi
ÇİM	: Çocuk İzlem Merkezi
ÇHGM	: Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
ÇK	: Çocuk Koruma
ÇKK	: Çocuk Koruma Kanunu
ÇKM	: Çocuk Koruma Merkezleri
DB	: Daire Başkanlığı
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
GHSİM	: Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
HSYK	: Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
İK	: İl Koordinasyon
JGK	: Jandarma Genel Komutanlığı
KBRM	: Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi
KÖHDB	: Koruyucu ve Önleyici Hizmetler Daire Başkanlığı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MK	: Merkezi Koordinasyon
ÖDE	: Ön Değerlendirme Ekibi
Ör	: Örneğin
RAM	: Rehberlik Araştırma Merkezi
RİP	: Resmi İstatistik Programı
RTK	: Risk Takip Kurulu
RTÜK	: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
SHM	: Sosyal Hizmet Merkezi
SİR	: Sosyal İnceleme Raporu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
SYDT	: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik
ŞNT	: Şartlı Nakit Transferi
TAA	: Türkiye Adalet Akademisi
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
THSK	: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu
TKHK	: Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel Araştırmalar Kurumu
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu

> Sunuş

Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Stratejisi hazırlık çalışmaları ilk olarak Avrupa Birliği tarafından finanse edilen "Önce Çocuklar: Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi" projesi çerçevesinde Adalet Bakanlığı'nın koordinasyonu ve UNICEF'in teknik desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

Hazırlanan çıktılar, 27 Ocak 2011 tarihli Merkezi Koordinasyon toplantısında son değişiklikleriyle onaylanarak Strateji Belgesi haline getirilmiştir, Avrupa Birliği'nin mali, UNICEF'in teknik desteği ile gerçekleştirilen "Çocuklar İçin Adalet Projesi [Türkiye'deki Çocuklar İçin İyi Yönetişim, Koruma ve Adalet Doğru (2005) ve Önce Çocuklar: Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi (2008) projelerinin devamı]" çerçevesinde revize edilmiştir. 27 Aralık 2012 tarihli Merkezi Koordinasyon kararı ile revize edilmesi ve akabinde uygulama planlarının hazırlanması kararı alınan belgenin revizyonu "Çocuklar İçin Adalet" projesi kapsamında tamamlanmış ve uygulama planları hazırlanmış, revize Strateji Belgesi ve Uygulama Planları 27 Kasım 2013 tarihli Merkezi Koordinasyon Toplantısında oy birliğiyle onaylanmıştır.

Bu Strateji Belgesi, Yüksek Planlama Kurulu'nun 10/12/2013 tarih ve 2013/33 sayılı kararı ile kabul edilen ve 14/12/2013 tarih ve 28851 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı"nın 6 ve 7 numaralı stratejik amaçlarıyla uyumlu şekilde geliştirilmiş olup, belgenin, ulusal strateji ve eylem planı ile birlikte değerlendirilmesi uygun olacaktır.

08/06/2011 tarih ve 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2/c ve 8/i maddesi, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda belirlenen tedbirlerin yürütülmesi ve koordinasyonunun sağlanmasını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın görevleri arasında saymıştır. Aynı Kanun Hükmünde Kararname'nin 35'inci maddesi gereğince ise; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne yapılan atıfların "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı"na yapılmış sayılacağı belirtilmiştir.

Gerekçe ve Yöntem

Ülkemiz için çocuk koruma hizmetlerinde koordinasyonun sağlanması, Çocuk Koruma Kanunu ile öngörölmüş ve merkezi düzeyde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na verilmiş bir görevdir. Çocuk koruma hizmetlerini sunmaktan sorumlu bakanlıklar ve işbirliği yapılacak kurumlar arasında koordinasyonun sağlanması için merkezi düzeyde, il düzeyinde ve ilçe düzeyinde yapılması gereken çalışmalar da Yönetmelik ve Yönerge ile düzenlenmiştir.

Merkezi düzeyde koordinasyonun sekreteryası görevini 2005 yılından 2011 yılına kadar sürdüren Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, 08/06/2011 tarih ve 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 633 sayılı "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2/c ve 8/i maddesi, ile 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda belirlenen tedbirlerin yürütölmesi ve koordinasyonunun sağlanması görevini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne devretmiştir.

Strateji belgesi, hazırlığı ifade edilen bu koordinasyon çalışmaları sırasında tespit edilen ihtiyaç üzerine başlatılmış ve aşağıdaki aşamalardan geçerek tamamlanmıştır:

1. Oniki ilde çocuk koruma alanında çalışanların uygulamaya ilişkin görüşlerini almaya yönelik anket çalışması,
2. Dört ilde gerçekleştirilen alan incelemesi,
3. İki ülkede gerçekleştirilen model incelemesi,
4. Akademisyenler ve çocuk koruma alanında çalışan vali, il sosyal hizmetler müdürü, çocuk ağır ceza mahkemesi başkanından oluşan danışma kurulu ile bir model hazırlanması,
5. Modelin bir ilde pilot uygulaması,
6. Merkezi koordinasyon ile paylaşılması ve ilgili kurumların görüşlerinin alınması,
7. Revizyon.

Strateji belgesi hazırlık çalışmaları ile eş zamanlı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütölen Erken Uyarı Sistemine yönelik modelleme çalışması yürütölmüştür. Bu çalışmada aşağıdaki hazırlık süreci izlenmiştir:

1. Dört ilde alan incelemesi,
2. Erken uyarı modeli için bir öneri geliştirilmesi,
3. Geliştirilen model önerisinin araçlarının hazırlanması,
4. Modelin bir pilot ilde denenmesi,
5. Revizyon.

Her iki çalışma eşgüdömlü biçimde ve aynı pilot ilde denenmiştir. Bu deneme sürecinde iki alanın stratejilerinin ortak olması gerekliliği tespit edilerek, hazırlanan strateji belgeleri, tek belge haline getirilmiştir. Hazırlık sürecinde ayrıca aşağıdaki deneyimlerden yararlanılmıştır:

1. SHÇEK Genel Müdürlüğü tarafından 2006 – 2008 yılları arasında İzmir ve Kocaeli’nde yürütülen il koordinasyonlarının güçlendirilmesine yönelik pilot uygulamaların sonuçları,
2. İl koordinasyon toplantı tutanakları,
3. Çocuk Koruma Kanununun 4 yıllık değerlendirme toplantısı raporu,
4. Hakim ve savcılar, sosyal çalışma görevlileri, gibi alan çalışanları ile yapılan eğitim çalışmaları ve toplantılar,
5. SHÇEK Genel Müdürlüğü İç Denetçilik Makamının yürüttüğü çalışmalar.

İfade edilen bu süreçler sonunda hazırlanan Strateji Belgesi Merkezi Koordinasyon kararı ile kabul edilmiştir. Ne var ki, Strateji Belgesinin uygulama planları yapılamadan Türkiye’de kamu yönetimi adına önemli değişiklikler yaşanarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulması başta olmak üzere çocuk koruma alanını doğrudan etkileyen önemli yapısal değişiklikler meydana gelmiştir. İfade edilen değişiklikler neticesinde kabul edilen Strateji Belgesinde meydana gelen değişimleri yansıtacak nitelikte bir revizyon çalışması yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Aynı süreçte Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde Merkezi Koordinasyon sekretaryasını yürütmekle görevli Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Koruyucu ve Önleyici Hizmetler Daire Başkanlığı tarafından da aynı sürecin bir parçası olarak “Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbirlerin Yerine Getirilmesi Amacıyla Kurulan Merkezi, İl ve İlçe Koordinasyonların Çalışma, Usul ve Esasları Yönergesi” hazırlanması çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu itibarla, mevcut Strateji Belgesinin revize edildikten sonra uygulama planlarının hazırlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Strateji Belgesinin revize edilme ve uygulama planlarının hazırlanma süreci ise şu aşamalarda gerçekleştirilmiştir:

- 18-19 Aralık 2012 tarihlerinde ilgili kurumlar ile 20 il Sosyal Hizmet Müdürlüğü temsilcilerinden ve Strateji Belgesini hazırlayan uzmanlardan oluşan bir grup tarafından iki gün süreli Yönerge hazırlama Çalıştayı yapılarak Yönerge taslak metnine son şeklinin verilmesi,
- 27 Aralık 2012 tarihli Merkezi Koordinasyon kararı ile Yönerge taslak metninin hazırlanması ve Strateji Belgesinin revize edilmesine ve bunun için tarafların uzmanlarından bir çalışma grubu oluşturulmasına karar verilmesi,
- Merkezi koordinasyon kararına binaen ilgili kurum temsilcilerinin katılımı ile 11 gün süren (uygulama planlarının hazırlanmasını da kapsayacak şekilde) çalışma toplantıları gerçekleştirilerek revizyona ilişkin önerilerin toplanması ve uygulama planlarının hazırlanması,
- Toplanan revize önerilerine dayalı olarak Strateji Belgesinde gerekli değişikliklerin yapılması,
- Öneriler çerçevesinde revize edilen Strateji Belgesinin yeniden kurumların resmi onaylarına sunulması,
- İlgili kurumların talepleri doğrultusunda Strateji Belgesine son şeklinin verilmesi,
- Revize edilen Strateji Belgesi ve Uygulama Planları 27 Kasım 2013 tarihli Merkezi Koordinasyon Toplantısı’nda onaylanmıştır.

Strateji Belgesine Genel Bir Bakış

Strateji Belgesinin birinci bölümü, Türkiye İçin Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Modelini içermektedir. İkinci bölümde ise bu modelin hayata geçirilmesi için izlenmesi gereken strateji yer almaktadır. Son bölümde ise bu stratejinin uygulanmasına yönelik olarak hazırlanmış bir faaliyet planı yer almaktadır. Bu belge, çocuk koruma hizmetlerinde koordinasyonu sağlamak üzere hem hizmetler hem disiplinler arasında hem de çalışanlar arasında işbirliği ve eşgüdümü sağlama hedefini gerçekleştirmek üzere yapılması gereken faaliyetleri göstermektedir.

Hayata geçirilmesinin teminatı, bu belgede yer alan stratejilerin ilgili Bakanlıklar ve İl Koordinasyonları düzeyinde benimsenmesi olacaktır. Bunun da göstergesi, her iki düzeyde de uygulama planlarının hazırlanmış olmasıdır. Dolayısıyla Merkezi Koordinasyon tarafından kabul edilen bu strateji belgesindeki hedef ve faaliyetlerin Bakanlıkların ve İl Koordinasyonlarının çalışma programlarında yer alması ve uygulamaya geçirilmesi beklenmektedir. Stratejinin 10'uncu hedefi bu beklentinin gerçekleşmesini güvence altına alma amacını taşımaktadır.

Ön Hazırlık Belgeleri

Strateji raporu öncesinde yapılan mevcut durum araştırmasının raporları, farklı ülke uygulamalarına ilişkin araştırma raporu ve yurt dışı incelemesi raporu bulunmaktadır.

Uygulama Takvimi

Strateji belgesinde öngörülen hedeflerin gerçekleşmesi beklenen süreler, tablolar üzerinde 5 yıllık nihai süre esas alınarak yerleştirilmiştir. Belgenin kabulüyle birlikte her faaliyet için ayrıntılı alt faaliyetler ve takvim, uygulama için gerekli bütçe ve sorumlu kurumu içeren bir çalışma programı da hazırlanarak işbu Strateji Belgesi ile birlikte yayınlanmaktadır.

Bütçe

Strateji belgesinin hayata geçirilmesi için gerekli giderler, Çocuk Koruma Kanununun 43'üncü maddesi uyarınca sorumlu kurumların bütçelerinden karşılanacaktır. Bütçelerin uygunluk durumu ve gerekli ek bütçelerin belirlenmesi ve tahsis edilmesi için gerekli çalışmanın yapılması da strateji belgesinin hedefleri arasındadır (Bkz. 9.6).

Bu nedenle uygulama takvimi kısmında açıklanan çalışma programı hazırlanırken öncelikle mevcut bütçeler dahilinde uygulanabilir faaliyetler kısa vadeli hedeflere yerleştirilmiş, bununla eş zamanlı olarak da bütçe analizi çalışması yürütülmesi öngörülmüştür. Ek bütçeyi gerektiren faaliyetler ise uzun vadeli çalışmalar kapsamında takvimlendirilmiştir.

Bölüm > 1

Çocuk Koruma Hizmetleri
Koordinasyonunda
Türkiye Modeli

➤ Kavramsal Giriş

Çocukluk döneminde sağlıklı gelişimi olumsuz etkileyen risklere maruz kalmak, gelişimde geri dönülemeyecek etkiler bırakmaktadır. Özellikle karşı karşıya kalınan riskler yüzünden kaçırılan olumlu gelişim fırsatları (ör. eğitimi tamamlama gibi) bir daha yakalanamayacağı için çocuğun hem bugünü hem de yarınlarını olumsuz etkiler. Kişinin gelişimsel yönünü değiştiren bu riskler önceden öngörülebilirse, alınacak tedbirler sayesinde engellenebilir. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin çeşitli maddelerinde de (Madde 3: Çocuğun yararına önceliğin verilmesi ilkesi, Madde 19: Suistimal ve ihmalden korunma hakkı gibi) değinildiği gibi, çocukları onlara zarar verebilecek tehlikeli durumlardan koruma sorumluluğu devlete verilmiştir. Devletin çocuklara yönelik risklerin gerçekleşmesini önleme görevi, ancak devlet kurumlarının işbirliği ve bu konunun önceliğinin devlet ve kamuoyu tarafından benimsenmesiyle yerine getirilebilir.

Son yıllarda birçok ülkede (özellikle Avrupa Birliğine üye ve aday ülkelerde) çocukların yüksek yararlarını gözeterek onların "iyi olma halini ve esenliklerini destekleyici" devlet stratejileri geliştirmek, önemsenen bir sosyal politika alanı olmuştur. "Çocukların esenliklerini desteklemek", bir yandan onların gelişimini yaralayabilecek her türlü riskten uzak büyümelerini sağlamayı, diğer yandan da gelişimi destekleyecek her türlü hizmetin nitelik ve nicelik açısından güçlendirilmesini içermektedir. Dolayısıyla, bu ülkelerde özellikle çocuklara yönelik riskleri önceden fark edebilecek ve gerekli adımları atabilecek mekanizmalar kurulmuştur. Ortak amaç, başta ihmal ve istismar olmak üzere, karşı karşıya kalabilecekleri her türlü riske yönelik kapsamlı önleme mekanizmalarıyla çocukların gelişimine olumsuz etki yapabilecek durumları engellemektir.

Önleme çalışmalarının bir diğer odak noktası da "olumlu gelişimin desteklenmesine yönelik hizmetler"dır. Uygulamada sadece risklere odaklanmak ve riskleri azaltmaya çalışmak, günümüzde önleme çalışmaları bakımından yeterli görülmemektedir. Risklerin azalmasının ya da ortadan kalkmasının, sağlıklı gelişimin güvence altına alınması anlamına gelmediği görülmüştür. Bu yaklaşım çocuk haklarının temel ilkeleri tarafından da desteklenmektedir. "Çocuğun yararına önceliğin verilmesi" ve "çocuğun esenliğinin desteklenmesi" ilkeleri de yalnızca risklere odaklanmayıp, olumlu gelişimin desteklenmesi gereğine vurgu yapmaktadır. Bu yaklaşıma sahip önleme çalışmalarında sadece madde kullanımı veya okul terk gibi risk durumlarına odaklanılmamakta ve bu gibi risk durumları kişinin gelişiminden bağımsız biçimde ele alınmamaktadır. Daha bütünsel bir yaklaşım benimsenmekte ve çocuğun temel yaşam becerilerini (sağlıklı ilişki kurabilme, özdenetim, duygu denetimi gibi) destekleyici çalışmalara yatırım yapılarak, riskli durumlar karşısında daha "dayanıklı" olmasını sağlamak hedeflenmektedir. Çocuğa ya da gence bütünsel bakan ve onun sağlıklı gelişimi için gereken koşulların oluşturulmasına odaklanan bu bakış açısı, önleme çalışmalarını şekillendirmektedir.

Çocuklara yönelik riskleri önceden fark edip önlemeye çalışmak, "çocuk koruma" kavramının en önemli unsurudur. Çocukları, onların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek her türlü riskten koruma anlayışı, öncelikle gelişimi olumsuz yönde etkileyen koşulları önceden tespit etmeyi ve müdahaleyi içerir. Bu yönüyle önleyici sistem, ihmal ve istismar sonrasında oluşturulan koruyucu müdahaleden kapsam ve yöntem açısından farklı esaslara göre çalışmaktadır. Ancak bunların birbirini izleyen süreçler oldukları ortadadır. Önleme aşamasında yeterli müdahale yapılamadığı durumlarda karşımıza kötü muameleye maruz kalmış çocuk ya da gençler çıkmaktadır. Bu durumda geri dönüş olanağı kalmamakta, müdahale ise çok daha zor (rehabilitasyon/iyileştirme) hale gelmektedir.

Kavramsal Giriş

2005 yılında çıkarılan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile öngörülen çocuk koruma mekanizması korunma ihtiyacı olan ve suça sürüklenen çocuklara yönelik her türlü bakım ve sağaltım (tedavi/terapi) süreçlerini kapsamaktadır. Önleyici sistem, olay meydana geldikten sonra müdahale eden sisteme göre çok daha geniş bir alanı kapsar, koordinasyona yönelik çalışmaların doğası da bu geniş alanı kapsamayı zorunlu kılmaktadır. Zira, ilde Çocuk Koruma Kanunu'nda yazılı tedbirlerin uygulanması aşamasında hizmetleri koordine etmeye çalışan yetkililerin önünde kaynağı verimli kullanma gibi yönetsel bir sorumluluğun yanı sıra, ildeki "bütün" çocukları "her tür tehlikeye" maruz kalmaktan koruma gibi evrensel bir yükümlülük de bulunmaktadır. Bu durum uygulamada da kendini göstermekte, istismar mağduru veya suça sürüklenmiş çocuklara yönelik tedbirleri koordine etmeye çalışan il koordinasyonları kaçınılmaz olarak çocukları bu tehlikeden korumanın da yollarını aramak zorunda kalmaktadırlar.

Önleme çalışmalarının yetersiz kaldığı noktada devreye giren müdahale sistemi, 0-18 yaş grubundaki korunma ihtiyacı olan ve suça sürüklenen çocukların sağlık ve esenliklerinin sağlanmasını, fiziksel ve ruhsal varlıklarının güvence altına alınmasını ve yeniden korunma ihtiyacı ve suça sürüklenme riski ile karşılaşmalarının önlenmesini amaçlamaktadır. Bu çerçevede önleyici, koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanması öngörülmektedir. Bu da çocuğun biyopsiko-sosyal gelişiminin desteklenmesi bağlamında eğitim, sağlık, sosyal yaşam, barınma ve bakım gibi çok yönlü gereksinimlerin uygun şekilde karşılanmasını gerektirir. Bu amacın doğal sonucu olarak çocuğa bu hizmetleri sunan kurumların eşgüdüm içinde hareket etmesi ve bu hizmetlerin tek bir merkezden izlenmesi zorunluluğu doğmaktadır. Bu da ülkemiz koşullarına uygun önleme ve müdahale alanları iyi tanımlanmış genel ve sistematik bir çocuk koruma modelinin yapılandırılması ile sağlanabilecektir.

Ülkemizde uygulanması planlanan yeni çocuk koruma modeli iki temel uygulama alanından ve bu iki alanı birbirine bağlayan bir giriş kapısından oluşmaktadır: (1) erken uyarı ve (2) müdahale alanı. Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon ise, çok disiplinli uygulamalar esası üzerine inşa edilmiştir. Bu nedenle hizmetler ve çalışanlar arasında koordinasyon stratejileri modelin içinde yer almaktadır. Kurumlar arasında koordinasyon ise merkez, il ve ilçe düzeyinde ele alınmaktadır.

Aşağıda öngörülen bu modelin, birinci basamağında temel uygulama alanları, ikinci basamağında ise kurumlar arası koordinasyon alanına ilişkin olarak işleyiş özetlenmiştir.

Model hazırlanırken, mevcut sistemde görev yapan meslek elemanlarının rol ve sorumluluklarından yararlanma esnasından hareket edilmiş, bu meslek elemanlarının yazılı görevlerinin yanında çocuk koruma alanında üstlenmeleri gereken riski fark etme ve yönlendirme rolleri öne çıkarılmaya çalışılmıştır.

Temel Uygulama Alanları

1. Erken Uyarı Alanı

1.1 Risk tarama süreci: Yeni Çocuk Koruma Modelinin ilk adımı çocukların yaşamlarındaki risklerin gerçekleşmesine neden olan olumsuz koşulların taranmasını ve tarama sonucunun etkin olarak değerlendirilmesini içermektedir. Risk koşullarını tarama çalışmalarının, gebelik döneminden başlayarak 18 yaşına kadar devam etmesi hedeflenmektedir.

0-18 yaş arasında bulunan çocuklarla temas halinde olan kurumlar 0-6 yaş arasındaki çocuklar Sağlık Bakanlığı'nın bebek ve çocuk izlemeden sorumlu birimleri ve birinci basamak sağlık birimlerinde Destekleme Bebek / Çocuk İzlem Programları uygulayan meslek elemanları tarafından ve 3-18 yaş arasındaki çocuklar eğitim kurumlarındaki Sınıf Öğretmenleri / Sınıf Rehber Öğretmenleri tarafından riski fark etme ve önleme sürecinin birincil sorumluluğunu taşırlar.

Bunun yanında kolluk, sosyal hizmetler, gençlik ve spor alanlarında çalışan uzmanlar da riski tanıma ve gerekli yönlendirmeleri yapabilme konularında eğitilerek fark ettikleri risklere ilişkin birinci derece yönlendirme yapmaktan sorumludurlar.

Eğitim ve sağlık kurumlarının çalışanları, riski tanımlama ve yönlendirme konusunda eğitimlerini tamamladıktan sonra çocukların gelişimsel özellikleri ve yaşam koşullarına ilişkin riskleri tarama araçlarını (Risk Tarama Bilgi Formu) kullanarak sorumluluklarında bulunan çocukları düzenli olarak izlerler. Bu basamakta yürütülen çalışma bütün çocukları kapsar. Formlar tüm çocuklar için doldurulur ve ilgili meslek elemanı, bu formlar ile ve kendi gözlemleri ile edindiği bilgiler üzerinden risk taraması yapar.

Ayrıca, 6'ncı sınıf 12'nci sınıf öğrencilerinin kendilerinin doldurmaları için de bir risk tarama bilgi formu hazırlanmıştır. Risk durumlarının belli bir düzeyi aşması durumunda Birinci Düzey yönlendirme devreye sokulur.

Tespit edilen risk koşulları karşısında çocuk ve ailelerin gerekli önleyici hizmetlere yönlendirilmesi ve bu yönlendirme planının izlenmesi modelin esasını oluşturmaktadır. Tarama süreci sonrasında risk koşulları gözlemlendiyse

- Sağlık, sosyal hizmet, kolluk ve gençlik spor birimleri çalışanları, gereksinim ve risk değerlendirmesinin yapılması için Ön Değerlendirme Ekibine başvurur.
- Eğitim kurumları tarafından yapılan taramalarda riskin düzeyine göre farklı yol izlenir:
 - Yüksek risk yada çoklu risk varsa Ön Değerlendirme Ekibine başvurulur.
 - Risk yüksek değilse veya birden fazla değilse ilgili sınıf öğretmeni/sınıf rehber öğretmeni, ilgili müdür yardımcısı ve psikolojik danışman rehberin katılımıyla gerekli hizmetlerin planlanması için Risk Takip Kurulu toplanır. Bu toplantıda çocuğun gereksinimleri için uygun hizmetler planlanır ve gerekli yönlendirmeler aileye de bildirilerek yapılır.

Ön Değerlendirme Ekibine başvurulduğunda süreci koordine etme sorumluluğu Ön Değerlendirme Ekibine geçer. Ancak, okul idaresi, öğretmen ve psikolojik danışman hem risk analizinde hem de önleme planının hazırlanması ve uygulanmasında Ön Değerlendirme Ekibi ile işbirliği yapar.

Temel Uygulama Alanları

1.2. Birinci düzey yönlendirme: Eğitimde öngörülen ikili yaklaşımın amacı, okul idaresinin ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin rol ve sorumluluğuna giren rehberlik ve yönlendirme işlevleri ile giderilecek risklerin bu yolla bertaraf edilmesi suretiyle, hem onların rol ve sorumluluklarını yerine getirmelerine olanak sağlamak, hem de Ön Değerlendirme Ekiplerinin karşılanamayacak bir iş yükü ile karşılaşmalarını önlemektir. Risk Takip Kuruluna yapılan yönlendirme “birinci düzey yönlendirme”dir. Risk Takip Kurulu, öğretmen veya psikolojik danışman tarafından gündeme getirilen risk faktörünü inceler ve önlemek üzere ilin tüm imkanlarını kullanmayı da kapsayacak şekilde alınacak tedbirleri belirler, bir plan ile uygulamaya koyar ve izler.

Birinci düzeydeki yönlendirme sonucunun beklenen etkiyi göstermemesi ya da risk koşullarının tekrarlanması veya artması durumunda Ön Değerlendirme Ekibine başvurulur.

1.3. Ön Değerlendirme Ekibine yönlendirme ve Ekibin vakayı ele alışı (İkinci Düzey Yönlendirme): Ön Değerlendirme Ekibi, eğitim hizmetleri, sağlık hizmetleri, kolluk veya sosyal hizmetlerden gelen yönlendirmeler üzerine öncelikle ilgili kurumlarda çocuğa ve ailesine ilişkin var olan bilgileri toplar ve gereksinimlere ilişkin ilk değerlendirme için ilgili kurumlardan (öğretmen, PDR, sağlık personeli gibi) gelen meslek elemanları ile Strateji Toplantısını yapar. Bu toplantının amacı, çocukla ilgili bilgilerin farklı uzmanlıklara sahip kişilerin bakış açılarını yansıtacak şekilde ortaklaşa ele alınmasını ve tüm disiplinlerde yapılması gerekenleri içerecek bir plan hazırlanmasını sağlamaktır. O nedenle de bu aşamadaki en önemli faaliyetlerdir. Bu toplantıda kurumlarda var olan bilgiler ışığında hizmet planı yapılır. Eğer var olan bilgiler gereksinim ve risk değerlendirmesi için yeterli değilse İleri Değerlendirme sürecine geçilir. Bu değerlendirme sürecinde; çocuğun gelişimsel gereksinimleri, ebeveynlerinin ebeveynlik kapasitesi ve aile/çevre koşulları detaylı bir şekilde ele alınarak risk değerlendirmesi yapılır ve gereksinimleri belirlenir.

1.4. Yönlendirme: Yapılan İleri Değerlendirme sonucu iki farklı yol izlenebilir:

a. Tespit edilen risk veya risklerin bertaraf edilmesi için alınacak tedbirin uygulanması için aile işbirliğine yanaşıyorsa ve çocuğun özgürlüklerine ya da ailenin velayet ilişkisine müdahale gerekmiyorsa, çocuğun yaşamındaki mevcut risklerin gelişimini olumsuz etkilemesini bertaraf etmek için gerekli hizmetlere yönlendirme eylem planı hazırlanır. Hazırlanan plan aile ile paylaşılır. Belirtilen aralıklarla eylem planında yer alan hizmetlerin beklenen sonuçları verip vermediği ilgili taraflar ile bir araya gelerek değerlendirilir. Bu değerlendirme ışığında eylem planında ilgili değişiklikler (ek hizmetlere yönlendirme, hizmetin sonlandırılması gibi) yapılır.

b. (i) İleri Değerlendirme sonucunda tespit edilen risklerin bertaraf edilmesi için öngörülen tedbirlerin uygulanması ailenin velayet ilişkisine veya çocuğun özgürlüğüne müdahaleyi gerektiriyorsa Çocuk Mahkemesine müracaat edilerek tedbir kararı alınması için durum, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü / İlçe Müdürlüğü / Sosyal Hizmet Merkezi (SHM)'ne Ön Değerlendirme Ekibi tarafından hazırlanmış rapor ile birlikte devredilir. Ön Değerlendirme Ekibindeki sosyal hizmet uzmanı eğer aynı zamanda ASPB bünyesinde ilgili birimde de görevli ise, hazırlanmış olduğu rapor ve bu raporla ilgili adımları ASPB çalışanı olarak devam ettirebilir.

(ii) Olası istismar durumlarında çocuk, Çocuk İzlem Merkezi gibi çok disiplinli çalışma esasına göre çalışan sağlık birimlerine yönlendirilir. Erken uyarı sisteminin herhangi bir aşamasında ortaya çıkan istismar olgusu, olayı fark

Temel Uygulama Alanları

eden / öğrenen kişi tarafından doğrudan Çocuk İzlem Merkezi gibi sağlık birimlerine ya da Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü / İlçe Müdürlüğü / SHM'ye ihbar edilir ve acil müdahale sağlanır. Derhal koruma altına alınmasını gerektiren bir durumun varlığı hâlinde çocuk, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü / İlçe Müdürlüğü / SHM tarafından bakım ve gözetim altına alındıktan sonra acil korunma kararının alınması için mahkemeye başvurulur.

2. Müdahale Alanı

Çocuğun, Çocuk Koruma Kanunu kapsamında hakkında yasal düzenlemelere gidilmesini gerektirecek bir durumu ortaya çıktığında artık müdahale alanına girildiği kabul edilir. Ön Değerlendirme Ekibinin çocuk hakkında koruyucu ve destekleyici tedbirlerin alınmasının uygun olacağına dair değerlendirme raporunun ASPB'ye ulaştırılması ile durum SHM tarafından kayıt altına alınmış ve süreç başlatılmış olur.

2.1. Tedbirlerin planlanması: Ön Değerlendirme Ekibinin çocuk hakkında hazırladığı İleri Değerlendirme raporu ya da doğrudan istismar şüphesi ile yapılan ihbar sonucu ASPB'nin hazırladığı sosyal inceleme raporu doğrultusunda çocuk hakkında alınacak tedbir karar(lar)ının planlanması ve müracaatını SHM ilgili birimi yapar. Bu süreçte çocuğun yararına öncelik veren bir müdahale biçimi; çocuğun zamanında güvenliğinin sağlanması ve gerekli psiko-sosyal desteğe ulaşması, alınan tedbirler için yargı denetiminin bulunması ile mümkündür. Bu nedenle ilk müdahale ve tedbirlerin planlanması aşamasında sosyal hizmetler ile adli hizmetler arasındaki ilişki, birlikte çalışma esasına dayalı olarak yürütülür.

Çocuk için en uygun kararın hızla alınmasını sağlamak üzere, gerek korunma ihtiyacı olan çocuklar gerekse suça sürüklenen çocuklarla ilgili çalışmalar yeterli sosyal çalışma görevlisi ve sekreteryaya sahip Cumhuriyet Savcılığı Çocuk Büroları tarafından yürütülür.

2.2. Tedbir kararlarının alınması: Çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı; çocuğun anası, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse, ASPB ve Cumhuriyet Savcısının istemi üzerine veya re'sen Çocuk Hâkimi tarafından alınabilir. Çocuk Koruma Kanunu'nda yer alan tedbirler; danışmanlık, sağlık, eğitim, bakım, barınma ve diğer kanunlarda yazılı tedbirlerdir. Tedbir kararı; çocuğun risk altına girmiş olan yaşama, gelişme, korunma ve katılım haklarının güvence altına alınması amacıyla verilir. Çocuk Adalet Sistemi bu amacı gerçekleştirmek üzere çalışır ve en önemli aracı sosyal incelemedir.

Tedbir kararlarının çocuğun ihtiyacına uygun türde ve sürede olmasını sağlamak, çelişkileri ve tekrarları önlemek üzere çocuk mahkemeleri iyi çalışan bir veri tabanı sistemi kullanmalıdır. Söz konusu veri tabanının oluşturulması ve hayata geçirilmesi de bu Stratejik Planının uygulanma süreci içerisinde yer alacaktır.

Çocukların özgürlüklerinin kısıtlanması ve kurum bakımının her türü, çocuk gelişimi ve güvenliği bakımından oluşturduğu riskler nedeniyle son çare olarak kullanılır ve öncelik alternatif tedbirlere verilir.

Temel Uygulama Alanları

2.3. Tedbirlerin uygulanması: Danışmanlık ve barınma tedbir kararları; ilgisine göre il millî eğitim müdürlükleri, ASPB il/ilçe müdürlükleri ya da yerel yönetimlere, eğitim tedbiri kararı; ilgisine göre il millî eğitim müdürlüklerine veya Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüklerine, bakım tedbiri kararı; ASPB il/ilçe müdürlükleri, sağlık tedbiri kararı; il sağlık müdürlüklerine gönderilir. Tedbir kararlarını yerine getirmekle görevli kişi, kurum veya kuruluşlarca, bu tedbir kararlarının nasıl yerine getirileceği konusunda bir plan hazırlanarak mahkeme veya çocuk hakiminin onayına sunulur. Mahkeme veya çocuk hâkimi, gerektiğinde uygulama planının değiştirilmesini isteyebilir. Tedbir kararını veren mahkeme veya çocuk hakimi, uygulayıcıdan tedbir kararlarının uygulanıp uygulanmadığını, tedbirden beklenen gayenin gerçekleşip gerçekleşmediğini, uygulanan tedbirin çocuğun gelişimini hangi yönde etkilediğini en geç üçer aylık sürelerle raporlandırılmasını ister.

Tedbirlerin uygulanması, amaca uygun biçimde kurulmuş ve özel psiko-sosyal destek programları ve bu programları uygulama konusunda uzman personelin bulunduğu kurumlarda gerçekleştirilir.

2.4. Tedbirlerin denetimi: Hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilen, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı onanan, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilen çocuğun denetim altına alınmasına karar verilebilir. Koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilen çocuk hakkındaki kararın amacına ulaşmasını ve çocuğa etkili bir koruma ve gözetim hizmeti sunulmasını sağlamak üzere kararların yerine getirilmesinin izlenmesi ve denetlenmesi ilgili mevzuata göre yapılır.

2.5. Kamu vesayeti: Ailesi dışında korunmasına karar verilen çocuk ile ailesi arasındaki kişisel ilişkinin biçimi mahkeme tarafından düzenlenir. Ailenin velayet yetkisinin kaldırıldığı durumlarda çocuğa bir kamu vasisi atanır. Kamu vasisi, çocuğun yasal temsilcisi olarak bütün haklarını koruyacak yetkilere sahip olur. Bu özelliği ile de çocuğun vekilinden, denetim görevlisinden ve danışmandan ayrılır, bu nedenle de bu kişiler dışında bir kişi kamu vasisi olarak atanır.

➤ Kurumlar Arası Koordinasyon Alanı

1. Merkezi Koordinasyon

Merkezi Koordinasyonun temel görevleri; koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde merkezi düzeyde kurumlar arasında bağlantı, uyum, düzen sağlamak ve eşgüdüm hâlinde, kanunda yazılı tedbirlere işlerlik kazandırmak ve uygulanmasını sağlamak üzere temel ilkeleri ve ihtiyaçları belirleyerek ilgili kurum ve kuruluşlara iletmek, gerekli tedbirleri almak, bu amaçlara uygun kısa ve uzun vadeli politikalar geliştirmek, yasal ve idarî tedbirlere ilişkin teklifler hazırlamaktır. Bu koordinasyonun başkanlığını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, sekretarya hizmetlerini ASPB Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Koruyucu ve Önleyici Hizmetler Dairesi Başkanlığı yürütür. ASPB Müsteşarının veya görevlendireceği bir müsteşar yardımcısının başkanlığında; İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcıları, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü düzenli olarak toplanır.

Ülke düzeyinde çocuk koruma alanında hizmetlerin yürütülüşü ve Strateji Belgesinin uygulanması Merkezi Koordinasyon tarafından izlenir. İllerden gelen il stratejik planları ve çalışma programları ile bunların uygulanmasına ilişkin raporlar ve çocuk koruma alanındaki istatistikler ve araştırma sonuçları dikkate alınarak, çocuk koruma hizmetlerinin koordinasyonu için bundan sonraki stratejik planlar Merkezi Koordinasyonda hazırlanır.

Merkezi Koordinasyonu oluşturan Bakanlıklar, Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Strateji Belgesinde yer alan hedefleri kurumsal planlarına aktararak uygulama planlarını hazırlar. Bakanlıkların uygulamalarında karşılaşılan sorunlar, Merkezi Koordinasyona iletilir ve ortak çözüm stratejileri belirlenir.

2. İl Koordinasyonu

İl koordinasyonları çocuk koruma sürecinde il düzeyinde gerekli altyapının oluşturulması için mekan, personel ve hizmet içi eğitim gibi her türlü ihtiyacın karşılanmasını, koruyucu ve destekleyici tedbirlerin eşgüdüm hâlinde yerine getirilmesini sağlamak ile görevlidir ve çocuk koruma sistemindeki tüm kurum ve kuruluşların üst düzey yöneticilerinden oluşmaktadır. Vali ya da ilgili vali yardımcısı başkanlığında düzenli aralıklarla toplanır. Sekreteryaya hizmetlerinden İl Koordinasyon Sekreteryası sorumludur ve çalışmalarını düzenleyen Yönerge esaslarına göre çalışır.

İl koordinasyonları çocuk koruma alanında hizmetlerin il düzeyinde eşgüdümlü olarak yürütülmesinden sorumludur. Bunun için öncelikle il ihtiyaç analizini yapar. Merkezi Koordinasyonun hazırladığı stratejik plana uygun biçimde il stratejik planını hazırlar. Planı ve uygulama raporlarını düzenli olarak Merkezi Koordinasyona gönderir.

İl Koordinasyon Sekreteryası

İl koordinasyonun işlerliğini arttırmaya yönelik yetkilerle donatılmış ve vali (ya da ilgili vali yard.) emrinde hizmet veren ve sabit bir sekreteryaya sorumlusu tarafından ilgili Yönerge ile düzenlenen görevleri ifa eden bir oluşumdur. Sekreteryaya görevini, ilgili kurumların koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının uygulanmasından sorumlu temsilcile-

Kurumlar Arası Koordinasyon Alanı

rinden oluşan bir alt komisyon ile gerektiğinde görevlendirilecek sosyal çalışma görevlileri, çalışma grupları ve diğer görevliler ile yürütür.

Kurumlar Arası Koordinasyon Alanı

Sekretaryanın amacı; il koordinasyonu için il koordinasyonun çocuk koruma hizmetlerini izleme, planlama ve uygulanmasını sağlama yükümlülüğüne ilişkin teknik çalışmaları yürütmektir. Bu amaçla koordinasyon kararlarının uygulanmasını takip eder, aksayan yönleri çözmek üzere kararlar alır, çözemediklerini il koordinasyon gündemine taşır. İlin çocuğa yönelik imkan ve ihtiyaçlarını tespit etme ve bu doğrultuda il koordinasyonun hazırlayacağı strateji için gerekli veriyi sağlama, çocuğa yönelik hizmetlerin geliştirilmesi için projeler hazırlama ve/veya hazırlatma, uygulama ve/veya uygulamasını sağlama, mevcut projelere destek olmaya yönelik çalışmalar ve Yönergenin tanımladığı diğer görevler bu birim tarafından yürütülür.

3. İlçe Koordinasyonu

İlçelerde koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumların koordinasyonu, il koordinasyonun işlevine paralel şekilde kaymakamlıkça yerine getirilir.

Çalışmalarını merkezi koordinasyon ve il koordinasyonunun stratejik planını ve ilçenin ihtiyaçlarını dikkate alarak planlar ve ilçe düzeyinde karşılanamayan ihtiyaçları il koordinasyonuna bildirir.

İl düzeyinde bütün ilçeler ile eşgüdümlü çalışmanın sağlanabilmesi için yılın son il koordinasyon toplantısına ilçe kaymakamları da davet edilir.

4. Bilgi Paylaşımı Sistemi

Çocuklar ile ilgili risk faktörlerinin izlenmesi, çocuk hakkında alınan tedbirlerin ve sonuçlarının izlenmesi ve verilen tedbir kararları ile uygulamalarının izlenmesi, alan çalışanlarının sahip olduğu bazı bilgilerin çalışanlar arasında paylaşılmasını gerektirir. Bu ihtiyaç, yöntem ve sınırlılıkları yasa ile belirlenmiş, kişisel verilerin kaydı ve paylaşımı açısından güvenliği sağlanmış ancak çocuğun yararının korunması için gerekli bilgilerin paylaşılmasına olanak veren bir bilgi paylaşım sisteminden yararlanılarak karşılanır.

Ayrıca ülke genelinde çocuklara yönelik hizmetleri planlayabilmek için, çocuk koruma odaklı bir istatistik toplama ve analiz sistemi kullanılır.

Bölüm > 2

Çocuk Koruma Hizmetleri Koordinasyonu Modeli İçin Strateji

➤ Temel Stratejik Amaçlar

- 1- Erken Uyarı Alanı-Duyarlılık Yaratma:** Toplumun ve devletin tüm kurumlarının çocuklara ilişkin riskleri önceden fark etmeleri ve gerekli yönlendirmelerle önleme çalışmalarının önemini benimseyerek desteklemeleri için anlayış değişiminin yerleşmesi ve böylelikle kurumların bu konuda daha aktif rol almalarını sağlamak.
- 2- Erken Uyarı Alanı-Risk Tarama:** Çocukların yaşam koşullarında gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek risk faktörlerinin 1'inci basamak sağlık birimleri ve eğitim kurumlarında düzenli olarak ve bilgilerin doğruluğuna özen gösterilerek takip edilmesini sağlamak.
- 3- Erken Uyarı Alanı-Ön Değerlendirme:** İllerde belli bir nüfustan sorumlu Ön Değerlendirme Ekiplerinin oluşturulması ve illerde en riskli bölgelerden başlayarak, personel alımı tamamlandıktan sonra ilin tümünü kapsayan ekiplerin oluşturulmasını, gerekli standart eğitimlerden geçmelerini ve önleme çalışmalarında etkin rol alabilecek kapasiteye erişmelerini sağlamak.
- 4- Önleyici Hizmetlerin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması:** Erken Uyarı modelinin ildeki tüm çocukların sağlıklı gelişmelerini desteklemek ve risk altındaki çocukların uygun yönlendirmelerle yaşamlarında varolan riskleri bertaraf edebilmesi için ilde çocukların ve ailelerinin çeşitli eğitimlere ve hizmetlere ulaşabilmesi gerektiği için mahalle düzeyinde örgütlenmiş sosyal hizmetlere, sosyal yardımlara ve koruyucu faktörleri arttıracak faaliyetlere ulaşabilmelerini sağlamak.
- 5- Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi:** Çocuklar ve onlarla çalışanlar bakımından risk oluşturan durumlarda başvurulabilecek, güvenilir bir başvuru biriminin ve ön değerlendirme sürecinin oluşturulmasını sağlamak.
- 6- Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı-Tedbire Karar Verilen Alan:** Çocuklar hakkında adil bir yargılama sonucunda, yeterli sosyal incelemeye dayalı, uygulanabilir ve onların yararlarına önceliği verir nitelikte koruyucu ve destekleyici tedbir kararları verilmesini sağlamak.
- 7- Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı-Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan:** Mahkemelerce verilen her türlü tedbir kararının etkili biçimde uygulanması yolu ile sisteme giren bütün çocuklara ihtiyaçlarına uygun bir koruma sağlamak.
- 8- Çocuk Koruma Sisteminin İl ve İlçe Düzeyinde Koordinasyonu Alanı:** İl ve ilçe düzeyinde tedbirleri uygulamaktan sorumlu kurumlar arasında eşgüdümü sağlayacak olan ve kanunda öngörülen mekanizmaları güçlendirmek.
- 9- Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı:** Çocuk koruma sisteminin önleme odaklı ve disiplinler arası işbirliği ile çalışır hale gelmesini sağlamak.
- 10-Stratejik Planın Uygulanması ve Uygulamanın İzlenmesi:** Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Strateji Belgesi ve Uygulama Planlarının, kurum eylem planlarına ve uygulamalarına yansımaları izlemek ve stratejik planın öngörülen zamanda hayata geçirilmesini sağlamak.

1. Erken Uyarı Alanı: Duyarlılık Yaratma

Temel Sorunlar	<p>Erken uyarı sisteminde duyarlılık yaratma alanına ilişkin dört temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kurumların çoğunlukla çocuklara ilişkin riskler gerçekleşikten sonra harekete geçmesi,2. Önleme çalışmalarına yeterli kaynak ve personel ayırlamaması,3. Kurumların riskli koşullarda yaşayan çocukları, önleyici hizmetlere yönlendirme işlevini yerine getirememesi,4. Kurumu başarısız göstermemek için riskli çocukları yönlendirmeme ya da yardım edebilecek mercilere bildirmeme eğiliminin sürmesidir.
Stratejik Amaç	<p>Toplumun ve devletin tüm kurumlarının çocuklara ilişkin riskleri önceden fark etmeleri ve gerekli yönlendirmelerle, önleme çalışmalarının önemini benimseyerek desteklemeleri için anlayış değişiminin yerleşmesi ve böylelikle kurumların bu konuda daha aktif rol almalarını sağlamaktır.</p>
Stratejik Hedefler	<p>Hedef 1.1 > Çocuğa hizmet veren kurumlarda çalışanların süreklilik arz eden bir modeli hayata geçirmek üzere riski fark etme ve yönlendirme konusunda bilgi, tutum ve becerilerini geliştirmek.</p> <p>Hedef 1.2 > Toplumun, çocuğa yönelik koruyucu ve önleyici hizmetler konusunda bilinçlendirilmesini, erken uyarı ve yönlendirme mekanizmaları hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak.</p> <p>Hedef 1.3 > Anne – babaların ve çocukların önleme konusunda bilinçlendirilmesini ve erken uyarı ve yönlendirme mekanizmaları hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak.</p>
Temel Göstergeler	<p>Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kurum bazında çeşitli hizmetlere yönlendirme sayısı (artış)• Kurum bazında Ön Değerlendirme Ekibine yapılan başvuru sayısı (artış)

2. Erken Uyarı Alanı: Risk Tarama

<p>Temel Sorunlar</p>	<p>Erken uyarı sisteminde risk tarama alanına ilişkin beş temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eğitim sistemi içinde risk koşullarını taramaya yönelik bir çalışmanın düzenli olarak yapılamaması, 2. Eğitim sistemi içinde önleyici hizmetlere öncelik verilememesi, ilde varolan koruyucu önleyici hizmetlerin bilinmemesi ya da çocuk ve ailelerin etkin bir şekilde yönlendirilememesi, 3. Öğretmenlerin iş yüklerinin yoğunluğu yüzünden hem taramaları yapma, hem de öğrenci ve velisi ile detaylı görüşmeler yapma zamanlarının çok kısıtlı olması, 4. Detaylı gözlem yapma olanağı veren ev ziyaretlerinin zaman darlığı yüzünden yapılamaması, iş yükü nedeniyle sağlık çalışanlarının taramalara yeterli zaman ayıramaması, 5. Aile hekimlerinin ve onlara bağlı sağlık personelinin 18 aydan sonra bebekleri takip etme yükümlülüklerinin, performans kriterleri içerisinde bulunmaması nedeniyle, ihmal edilebilir nitelikte görülmesidir.
<p>Stratejik Amaç</p>	<p>Çocukların yaşam koşullarında gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek risk faktörlerinin 1'inci basamak sağlık birimleri ve eğitim kurumlarında düzenli olarak ve bilgilerin doğruluğuna özen gösterilerek takip edilmesini sağlamaktır.</p>
<p>Stratejik Hedefler</p>	<p>Hedef 2.1 > Risk taramalarının E-Okul sistemi içine alınmasını ve yapılmasının zorunlu hale getirilmesini (okul öncesi dahil olmak üzere) sağlamak.</p> <p>Hedef 2.2 > Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini desteklemesi amacıyla "önleme çalışmalarında kullanılmak üzere" standart paket programların geliştirilmesini (okul öncesi dahil olmak üzere), var olan programların ülke geneline yaygınlaştırılmasını sağlamak.</p>

2. Erken Uyarı Alanı: Risk Tarama

Stratejik Hedefler

Hedef 2.3 > Okullarda "Sınıf Rehber Öğretmeni" sistemi uygulamalarını güçlendirmek.

Hedef 2.4 > Biyopsikososyal bakış açısıyla bebek-çocuk izlem programlarının diğer kurum ve sektörlerin katılımı ile aktif ve etkin duruma getirilmesini, kapsayıcılığının artırılmasını sağlamak.

Temel Göstergeler

Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:

- Sağlık sistemindeki 0-6 yaş arasındaki ve zorunlu eğitim sistemi içinde bulunması gereken (7-14 yaş) tüm çocukların her yıl ilgili kurumlar tarafından taramalarının yapılması (ildeki çocuk sayısı - tamamlanan tarama sayısı)
- 14-18 yaş arası ortaöğretime kayıtlı çocukların yıllık taramalarının tamamlanması (ortaöğretime kayıtlı çocuk sayısı - tamamlanan tarama sayısı)
- Riskli koşullarda yaşayan çocuk sayılarında yıllar içinde düşüş görülmesi
- Müdahaleyi gerektirecek riskin gerçekleştiği durumlarda azalmaların görülmesi (okul terk, başarısızlık, şiddet olaylarına karışma gibi)

3. Erken Uyarı Alanı: Ön Değerlendirme

<p>Temel Sorunlar</p>	<p>Erken uyarı sisteminde ön değerlendirme alanına ilişkin beş temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İllerde ekipte çalışacak yeterli sayıda sosyal çalışma görevlisi bulunmaması, tüm ili kapsayacak sayıda ekip oluşturulamayacak durumda olunması, 2. İllerde önleme çalışmalarına öncelik verebilecek bir sosyal hizmet yapılanmasının henüz kurulmamış olması, 3. İl bazında farklı kurumlar tarafından sunulan önleyici hizmetlerin kurumlar ve meslek elemanları tarafından bilinmemesi, 4. İl bazında farklı kurumlar tarafından sunulan önleyici hizmetlerin birbiri ile işbirliği ve koordinasyon içinde çalışmaması, 5. Çocukla ilişkili kurumlarda dışarıdan destek alma ve yönlendirme kültürünün olmamasıdır.
<p>Stratejik Amaç</p>	<p>İllerde belli bir nüfustan sorumlu Ön Değerlendirme Ekiplerinin oluşturulması ve illerde en riskli bölgelerden başlayarak, personel alımı tamamlandıktan sonra ilin tümünü kapsayan ekiplerin oluşturulmasını, gerekli standart eğitimlerden geçmelerini ve önleme çalışmalarında etkin rol alabilecek kapasiteye erişmelerini sağlamaktır.</p>
<p>Stratejik Hedefler</p>	<p>Hedef 3.1 > 10 il / ilçe merkezinde Ön Değerlendirme Ekipleri oluşturmak.</p> <p>Hedef 3.2 > Risk durumlarında Ön Değerlendirme Ekibine yönlendirmenin esaslarını belirlemek ve bütün alan çalışanlarınca bilinmesini sağlamak.</p> <p>Hedef 3.3 > Ön değerlendirme için standartlar belirlemek ve bütün ekiplerce kullanılmasını sağlamak.</p>
<p>Temel Göstergeler</p>	<p>Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • İllerde kurulan Ön Değerlendirme Ekiplerinin sayısı ve ilde yaygınlaşma düzeyi • Ön Değerlendirme Ekiplerinin eğitimleri tamamlandıktan sonra ele aldıkları vaka sayısı

4. Önleyici Hizmetlerin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

Temel Sorunlar

Önleyici hizmetlerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması alanına ilişkin beş temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:

1. Yeterli sayıda aile eğitimleri ve aile müdahale programlarının bulunmaması,
2. Tüm toplum açısından kolay ulaşılabilir nitelikte sosyal hizmet kuruluşlarının ve hizmetlerin bulunmaması,
3. Çocukların okul dışındaki zamanlarını güvenli ve geliştirici ortamlarda geçirme imkânlarının az olması,
4. Farklı kurumların sundukları önleyici programlar arasında yeterli düzeyde koordinasyon ve eşgüdüm bulunmaması,
5. İlde varolan önleyici çalışmaların ihtiyacı ne düzeyde karşıladığının bilinmemesi, varolan kaynakların / kapasitenin etkin düzeyde kullanılmamasıdır.

Stratejik Amaç

Erken Uyarı Modelinin ildeki tüm çocukların sağlıklı gelişmelerini desteklemek ve risk altındaki çocukların uygun yönlendirmelerle yaşamlarında var olan riskleri bertaraf edebilmesi için ilde çocukların ve ailelerinin çeşitli eğitimlere ve hizmetlere ulaşabilmesi gerektiği için mahalle düzeyinde örgütlenmiş sosyal hizmetlere, sosyal yardımlara ve koruyucu faktörleri arttıracak faaliyetlere ulaşabilmelerini sağlamaktır.

Stratejik Hedefler

- Hedef 4.1** > Önleyici hizmetlerin il düzeyinde yaygınlaştırılmasını sağlamak.
- Hedef 4.2** > Aile ve ergen danışma hizmetlerini yaygınlaştırmak.

Temel Göstergeler

Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:

- İlde varolan önleyici hizmetlerin kapasitesinin belirlenmesi ve artması
- Önleme hizmetlerinden il bazında yararlanan çocukların sayısının artması
- Sosyal hizmetlerin sunduğu önleyici programlar ve hizmetlerden yararlanan çocuk ve ailelerin sayısının artması

5. Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi

<p>Temel Sorunlar</p>	<p>Korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların çocuk koruma sistemine giriş yaptığı alana ilişkin dört temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İhbar mekanizmasının doğru çalışmaması, 2. İhbarları almaktan ve duruma müdahale etmekten sorumlu tek bir giriş kapısının ve standart bir uygulamanın bulunmaması, 3. İhbarları alarak korunma ihtiyacı olan çocuğun durumunu değerlendirecek çok disiplinli bir değerlendirme sisteminin olmayışı, 4. İhbarı alan kolluk birimleri ile ASPB arasında eşgüdümlü bir çalışma yürütülmemesidir.
<p>Stratejik Amaç</p>	<p>Çocuklar ve onlarla çalışanlar bakımından risk oluşturan durumlarda başvurulabilecek, güvenilir bir başvuru biriminin ve ön değerlendirme sürecinin oluşturulmasını sağlamaktır.</p>
<p>Stratejik Hedefler</p>	<p>Hedef 5.1 > İstismar durumlarında sağlık, sosyal hizmet ve adli hizmetlerin koordineli biçimde sunulmasını sağlayacak ve mağdurların müdahale süreçleri içinde örselenmesini önleyecek müdahale birimleri Çocuk İzlem Merkezleri ve Üniversite Çocuk Koruma Merkezlerini yaygınlaştırmak.</p> <p>Hedef 5.2 > İstismar durumunda ihbar ve bildirimleri alacak, ileri değerlendirme yapabilecek ve çocuğun korunmasını sağlayacak birimlerin çalışmalarının geliştirilmesini ve standarda kavuşturulmasını sağlamak.</p> <p>Hedef 5.3 > Suça sürüklendiği iddiası ile sisteme giren çocukların psiko - sosyal gelişimleri ve ceza sorumluluğunun değerlendirilmesinin çok disiplinli olarak gerçekleştirilmesini sağlamak.</p> <p>Hedef 5.4 > Bütün çocukların işlemlerinin kendilerine özgü kolluk birimlerinde gerçekleştirilebilmesi için çocuk birimlerinin yaygınlaştırılmasını, her türlü araç, gereç ve personel bakımından ihtiyaca uygun biçimde yapılandırılmasını sağlamak.</p>

5. Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi

Temel Göstergeler

Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:

- İl düzeyinde çocuk koruma sistemine gelen ihbarları gecikmeksizin ele alabilen, uygun şekilde değerlendirdikten sonra ilgili kurum ya da kuruluşlara ivedilikle yönlendiren Ön Değerlendirme Ekiplerinin kurulmuş olması
- Standart bir Ön Değerlendirme Sisteminden geçmiş olan çocuk sayısı (artma)
- Riski fark eden sağlık görevlileri, öğretmenler başta olmak üzere ilgili herkesin çocuğun korunmasından sorumlu birimlere yaptığı başvuru sayısı (artma)
- Kolluk ve adli makamlara gelen / getirilen çocuk sayısının yıllar içindeki durumu (azalma)
- ASPB İl Müdürlüğü / SHM tarafından koruma altına alınan çocuk sayısının yıllar içindeki durumu (azalma)
- Kolluk ve adli makamlardan ASPB İl Müdürlüğüne ve/veya SHM'ye yapılan bildirim ve teslim edilen çocuk sayısı (artma)
- ASPB temsilcilerinin katıldığı, izlediği çocuklarla ilgili dava sayısı (artma)
- İşlemleri hastanelerde kurulan merkezlerde yürütülen çocuk sayısı (artma)

6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan

Temel Sorunlar

Korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların sisteme girdikten sonra haklarında koruyucu ve destekleyici tedbirlerin alındığı alana ilişkin üç temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:

1. Cumhuriyet Savcılığı Çocuk Bürolarının ÇKK'nın öngördüğü işleyişe kavuşmamış olması,
2. Mahkemelerin yeterli sosyal inceleme yapılmadan ve raporlar hazırlanmadan tedbir kararları alması ve verilen tedbir kararlarının uygulanamaması,
3. Mahkemeler ve savcılıkların ortak veri kayıt ve paylaşım sisteminin olmamasıdır.

Stratejik Amaç

Çocuklar hakkında adil bir yargılama sonucunda, yeterli sosyal incelemeye dayalı, uygulanabilir ve onların yararlarına öncelik verir nitelikte koruyucu ve destekleyici tedbir kararları verilmesini sağlamaktır.

Stratejik Hedefler

- Hedef 6.1** > Çocuklar için alternatif tedbirlerin uygulanmasını, telafi edici ve onarıcı adalet sisteminin yaygınlaştırılmasını sağlamak.
- Hedef 6.2** > Çocukların adalet sistemi ile karşılaştıkları andan itibaren tüm süreçte uygun psiko - sosyal destekten yararlanmasını sağlamak üzere adli hizmetler ile sosyal hizmetlerin işbirliğini güçlendirici bir model geliştirmek.
- Hedef 6.3** > Çocuk koruma ve adalet sistemi içerisinde görev alan sosyal çalışma görevlilerinin çalışmalarına ilişkin standartları belirlemek, bu standartlara uygun bir çalışma yürütülmesi için gerekli altyapı ve organizasyon desteğini tespit etmek ve sağlamak.
- Hedef 6.4** > Cumhuriyet Başsavcılıkları nezdinde kurulan Savcılık Çocuk Bürolarının kanunda belirtilen görevlerini yerine getirebilmesi için yeterli personel ve fiziksel koşullara sahip biçimde kurulmasını ve böylece işlevsel bir yapıya kavuşturulmasını sağlamak.

6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan

Stratejik Hedefler

Hedef 6.5 > Çocuk mahkemelerince verilen tedbir kararlarında çelişki ve tekerrürleri önleyecek, çocuğa bütünlüklü bir müdahalede bulunmasını sağlayacak bir kayıt sisteminin kurulması için Adalet Bakanlığı bünyesindeki Ulusal Yargı Ağı sisteminde gerekli düzenlemeleri yapmak.

Hedef 6.6 > Çocuk mahkemelerinde yargılamaların hızlı ve adil olması için fiziksel altyapı ve insan kaynakları eksiklerini giderecek, yargılamaların hızlanmasını sağlayacak modeller geliştirmek.

Hedef 6.7 > Çocuklara yönelik hukuki yardım hizmetlerin iyileştirilmesini sağlamak.

Temel Göstergeler

Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:

- Erken uyarı sistemi sayesinde fark edilerek toplumsal hizmetlere yönlendirilmek suretiyle gerekli korumanın sağlanması sonucu ÇK sistemine giren çocuk sayısının azalması
- Ev ve okul gibi alan incelemesini de içerecek biçimde sosyal inceleme yapılan dosya sayısı
- Çocuk mahkemelerinden verilen tedbir kararları arasında çelişki ve tekrarların azalması
- Verilen tedbir kararlarının uygulanmasına ilişkin sayıların ve çocuğun bulunamaması nedeniyle uygulanamayan tedbirlere ilişkin sayıların yıllar içindeki durumu
- Cumhuriyet savcılığında mahkemelere giden talepler içinde SİR bulunma oranı
- Çocuk mahkemelerinin iş yükü sayılarının ve yargılama sürelerinin yıllar içindeki durumu
- Çocuk mahkemesi ve çocuk ağır ceza mahkemesi sayısının yıllar içindeki durumu (artış)
- Adalet sistemi içerisinde görevlendirilmiş sosyal çalışma görevlisi sayısında artış

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

<p>Temel Sorunlar</p>	<p>Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanması ve denetimi alanına ilişkin altı temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uygulama planlarının ve izleme raporlarının hazırlanmaması, 2. Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanması için gerekli kuruluşların ve hizmetlerin oluşturulmaması, 3. Çocuk koruma alanında ortak çalışmanın kurumlar arasında gerçekleşmesi veya gerçekleşmemesi, 4. Güvenlik tedbirlerinin koruyucu ve destekleyici tedbirlerden ayrı olarak düzenlenmemiş ve çocukla ilgili tedbirin amaca ulaşmasını sağlayıcı bir yapıya bağlanmamış olması, 5. Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin denetimi ile ilgili bir sistem kurulmamış ve uygulama standartlarının geliştirilmemiş olması, 6. Denetimli serbestlik hizmetlerinin, ÇKK'da öngörüldüğü biçimde tedbirlerin amaca ulaşmasını sağlamak için çocuğa ve ailesine rehberlik etme yaklaşımı ve gözetim esası ile değil, mahkemece verilen yükümlülüğe uyulup uyulmadığını izleme biçiminde yani denetim esası ile çalışıyor olmasıdır.
<p>Stratejik Amaç</p>	<p>Mahkemelerce verilen her türlü tedbir kararının etkili biçimde uygulanması yolu ile sisteme giren bütün çocuklara ihtiyaçlarına uygun bir koruma sağlamaktır.</p>
<p>Stratejik Hedefler</p>	<p>Hedef 7.1 > Bakım ve sağlık tedbiri kararlarının (özellikle ağır davranım ve/veya madde bağımlılığı sorunları yaşayan çocuk ve ergenlere verilen sağlık tedbirlerinin) uygulanmasını kolaylaştırmak için çocuk ve ergenin yaşına, gereksinimlerine ve sorunlarına uygun olarak hazırlanmış çok disiplinli bir ekip tarafından hizmet verilen, bakım - tedavi - rehabilitasyon hizmet modeli ve/veya merkezi oluşturmak.</p> <p>Hedef 7.2 > Öncelik büyük illerde olmak üzere ihtiyaç duyulan illerde en az bir KBRM (Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi) ve BSRM (Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi) kurulmasını ve bu kurumların yeterli personel ile desteklenerek oluşturulacak olan psiko-sosyal rehabilitasyon programları ile çalışmasını sağlamak.</p>

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

Stratejik Hedefler

- Hedef 7.3** > Eğitim tedbiri kararlarının yerine getirilebilmesi için, meslek eğitim programları başta olmak üzere uzun süre eğitim sistemi dışında kalan çocukların örgün eğitime uyumunu güçlendirecek telafi eğitim programlarını hazırlamak, uygulamaya koymak ve zorunlu eğitim çağı dışına çıkmış ancak ilköğretimi tamamlamamış çocukların eğitim almalarını sağlamak.
- Hedef 7.4** > Danışmanlık tedbiri kararlarını uygulayacak yeterli sayıda ve uzmanlıkta danışmanın eğitimini sağlamak.
- Hedef 7.5** > Danışmanlık ve barınma tedbirlerinin uygulanmasında yerel yönetimlerin aktif rol alarak çocuklara yönelik koruma merkezleri ve sosyal hizmet kuruluşları oluşturmalarını sağlamak.
- Hedef 7.6** > Güvenlik tedbirleri ve yargılama usulleri konusunda mevzuat değişikliği yapmak ve güvenlik tedbirlerinin uygulanabileceği yeterli sayıda uzman personel ve uygun psiko - sosyal programlara haiz kuruluşlar oluşturmak.
- Hedef 7.7** > Çocuk koruma alanında çalışanların, koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının uygulanmasına ve koordinasyonuna ilişkin bilgi, tutum ve becerilerini geliştirmek.

Temel Göstergeler

Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:

- Verilen tedbir kararlarından uygulanan ve başarı ile sonuçlandırılanlara ilişkin sayıların yıllar içindeki durumu (artış)
- Tedbir uygulayan kurumlardan mahkemelere gönderilen uygulama planlarının ve raporlarının sayısı
- Çocukların tekrar suç işleme sayılarında azalma
- Bakanlıkların, yerel yönetimlerin ve bunların denetimindeki Sivil Toplum Kuruluşlarının verdikleri çocuk koruma hizmetlerinin sayısında ve hizmet çeşitliliğinde artış
- Denetim kararlarında ve sunulan denetim plan ve raporlarında artış

8. Çocuk Koruma Sisteminin İl ve İlçe Düzeyinde Koordinasyonu Alanı

Temel Sorunlar	<p>Çocuk Koruma Sisteminin il ve ilçe düzeyinde koordinasyonuna ilişkin beş temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Temel görevi taktik düzeyde kurumlar arasında eşgüdümü sağlamak olan İl Koordinasyonlarının bunu destekleyecek işlevsel mekanizmadan yoksun olması nedeniyle etkili çalışmaması,2. ASPB il müdürlüklerinin kendilerine verilen İl Koordinasyonlarının sekreteryaya görevini yapmada zorlanmaları,3. İl Koordinasyon toplantılarına kurumlardan üst düzeyde katılım olmaması,4. Üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ile mahkeme hâkim ve savcılarının İl Koordinasyon toplantılarına katılımında yetersizlikler bulunması,5. İl düzeyinde ihtiyaçların tespit edilmemesi ve bir çalışma programının bulunmaması,6. İlçe koordinasyonlarının etkin çalışmamasıdır.
Stratejik Amaç	<p>İl ve ilçe düzeyinde tedbirleri uygulamaktan sorumlu kurumlar arasında eşgüdümü sağlayacak olan ve kanunda öngörülen mekanizmaları güçlendirmektir.</p>
Stratejik Hedefler	<p>Hedef 8.1 > Tüm il koordinasyonları ve ilçe koordinasyonları üyelerinin çocuk koruma alanında kurumlar arasında eşgüdümü ve işbirliğini sağlama rolünü güçlendirmeye yönelik bilgi, tutum ve beceri eğitimi almalarını sağlamak.</p> <p>Hedef 8.2 > Her il ve ilçenin, standart bir bilgi toplama ve değerlendirme yöntemi kullanarak "Çocuklara Yönelik Hizmetler ve İhtiyaçları Değerlendirme Raporu" ve stratejik plan hazırlamalarını sağlamak.</p>

8. Çocuk Koruma Sisteminin İl ve İlçe Düzeyinde Koordinasyonu Alanı

Stratejik Hedefler

Hedef 8.3 > İl Koordinasyonlarının çalışmalarının Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Strateji Belgesine, Uygulama Planlarına ve çocuk haklarına uygun biçimde yürütülmesi için MK tarafından izleme ve değerlendirme çalışması yapmak.

Temel Göstergeler

Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:

- İl koordinasyonlarının düzenli aralıklarla toplanıyor olması
- Kurumların il koordinasyonlarında üst düzeyde temsil ediliyor olması ve üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının toplantılara katılımının sağlanması
- İl düzeyinde ihtiyaç analizi ve çalışma programının bulunması
- İK kararları ile örnek uygulamalar geliştirilmiş olması
- İllerin ihtiyaçlarını içerir merkezi planlama ve strateji belgesinin bulunması

9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı

<p>Temel Sorunlar</p>	<p>Çocuk Koruma Sisteminin genel yapısına ilişkin 6 temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çocuk koruma sisteminin olay olduktan sonra devreye girmesi, önleme odaklı olmaması, 2. Çocukla ilgili çalışma yapan kurumların kişisel verileri toplaması, kaydetmesi ve bu kurumlarda çalışanların çocuğun korunması amacıyla bu bilgileri birbirleri ile paylaşmalarına ilişkin usul ve esasların belirlenmemiş olması, 3. Çocuk koruma alanında sorumluluğu olan kurumlar arası işbirliğine dayalı hizmet modellerinin bulunmaması, 4. Çocuğun, koruma sistemine girdiği andan itibaren onu bekleyen tüm süreçlerde (özellikle bir stratejik alandan diğerine geçiş yaptığı sırada) takibini yapmak ve adli mekanizmalarla ilişkilerini sağlamak üzere kanunun öngördüğü kamu vesayeti kurumunun etkin şekilde işlememiş olması, 5. Tüm sistemde yeterli personel, özellikle de sosyal çalışmacı, çocuk ve ergen psikiyatristi gibi çocukla çalışacak meslek elemanlarının bulunmaması, 6. Çocuk koruma konusunda mevzuatın dağınık olmasıdır.
<p>Stratejik Amaç</p>	<p>Çocuk koruma sisteminin önleme odaklı ve disiplinler arası işbirliği ile çalışır hale gelmesini sağlamaktır.</p>
<p>Stratejik Hedefler</p>	<p>Hedef 9.1 > Çocuk koruma sisteminde kamu vesayetinin daha etkin işlemini sağlamak.</p> <p>Hedef 9.2 > Çocukla ilgili bilgilerin kaydı ve paylaşılması ile ilgili esasları (çocuğun korunması için gerekli bilginin paylaşılmasına elverecek ancak kişisel verilerin güvenliğini azami ölçüde sağlayacak biçimde) yasal düzenlemeye kavuşturmak ve bir model oluşturmak.</p> <p>Hedef 9.3 > Önerilen çocuk koruma modeli için gereken sayıda sosyal çalışmacı istihdamını sağlamak.</p>

9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı

Stratejik Hedefler

Hedef 9.4 > MK ile İK arasındaki iletişim ve işbirliğini artıracak önlemleri almak (ortak web sitesi, il koordinasyonlarından gelen plan ve raporların yayınlanması, değerlendirilmesi vb.) ve MK Sekreteryasını bu amaca yönelik olarak güçlendirmek.

Hedef 9.5 > Çocuk koruma mevzuatı ve çocuğa ilişkin diğer yasal düzenlemeleri; önleme aşamasından tedbirlerin uygulanmasına kadar olan bütün süreci kapsayacak biçimde düzenli olarak izlemek, ihtiyaca göre yeniden düzenlemek ve ilgili kurum mevzuatlarını bu kanun ile uyumlu hale getirmek.

Hedef 9.6 > Çocuk koruma hizmetlerinin uygulanması için gerekli bütçenin ayrılmasını sağlamak.

Temel Göstergeler

Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:

- Ön Değerlendirme sürecinden geçen çocuk sayısı
- Kamu vesayetine alınan çocuk sayısı
- Çocukların hamilelikten itibaren ve bütün süreçte gelişimlerinin izlenmesi için kişisel verilerin kaydı ve paylaşılması ile ilgili bir mevzuatın kabul edilmesi ve bu mevzuata uygun bir model hazırlanmış olması
- Alanda çalışan sosyal çalışmacı sayısının yıllar içindeki durumu (artış)

10. Stratejik Planın Uygulanması ve Uygulamanın İzlenmesi

Temel Sorunlar	<p>Çocuk Koruma Sisteminin işlemlerine ilişkin hazırlanan planların uygulanması ve uygulamaların izlenmesi konusunda üç temel sorun tespit edilmiştir. Bunlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Pek çok eylem planının yapılmış olması ancak uygulaması düzenli olarak izlenemediği için sorunu çözmedeki etkisinin bilinmemesi,2. Kurumsal öncelikler ve iş yükünün, çok kurumlu sorumluluk alanlarındaki görevlerin ertelenmesine neden olması,3. Her kurumun ayrı stratejik planının bulunmasıdır.
Stratejik Amaç	<p>Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Strateji Belgesi ve Uygulama Planlarının, kurum eylem planlarına ve uygulamalarına yansımaları izlemek ve stratejik planın öngörülen zamanda hayata geçirilmesini sağlamaktır.</p>
Stratejik Hedefler	<p>Hedef 10.1 > Stratejik Planın uygulanmasını sağlamaya yönelik bir çalışma planı hazırlamak ve uygulamaların denetimini yapmak.</p>
Temel Göstergeler	<p>Stratejinin başarısının takibinde temel göstergeler şunlardır:</p> <ul style="list-style-type: none">• Stratejik Planın kurumların eylem planlarına bütünüyle yansımış olması• Stratejik Planın izleme göstergelerinin belirlenmiş olması• Stratejik Plan uygulamalarının düzenli olarak izleniyor ve raporlandırılıyor olması

Bölüm > 3

Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Eylem Planı

1. Erken Uyarı Alanı: Duyarlılık Yaratma

> Hedef 1.1

Çocuğa hizmet veren kurumlarda çalışanların süreklilik arzeden bir modeli hayata geçirmek üzere riski fark etme ve yönlendirme konusunda bilgi, tutum ve becerilerini geliştirmek.

Faaliyetler

- Merkezi (adli sistem, eğitim, sağlık, gençlik ve spor, sosyal hizmetler vb.) ve yerel yönetimlerde çalışan personelin önleme, riski tanılama ve yönlendirme alanında bilgi, tutum ve becerisini geliştirici eğitim programlarının hazırlanması
- İlgili eğitim materyalinin ve broşürlerinin hazırlanması
- Eğiticilerin yetiştirilmesi
- Eğitimlerin yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum

Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, MEB, İçişleri Bakanlığı, ASPB, Gençlik ve Spor Bakanlığı, HSYK, Adalet Akademisi

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Üniversiteler, Medya, Kalkınma Bakanlığı

Süre

48 ay (uzun vade), Sürekli

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

! Olası Engeller

- ▶ Uygulanabilir bir çalışma programı hazırlanamaması
- ▶ Farklı kurumların birbirini etkileyecek çalışmalarının eş zamanlı olarak yürütülmemesi veya planlandığı zamanda gerçekleştirilememesi
- ▶ Dış denetçinin sağlanamaması

➔ İlerleme Göstergeleri

- Hazırlanan plana uygun zamanda gerçekleştirilen eğitim sayısı ve materyal sayısı

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

Çalışma programı, ara dönem ve dönem raporları

1. Erken Uyarı Alanı: Duyarlılık Yaratma

<p>➤ Hedef 1.2</p>	<p>Toplumun, çocuğa yönelik koruyucu ve önleyici hizmetler konusunda bilinçlendirilmesini, erken uyarı ve yönlendirme mekanizmaları hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Toplum, çocuk koruma mekanizması (önleme, ihbar ve koruma) konusunda bilinçlendirecek kampanyalar düzenlenmesi
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>Sağlık Bakanlığı, MEB, İçişleri Bakanlığı, ASPB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>STK, Medya, Diyanet İşleri Başkanlığı, Üniversiteler, RTÜK, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı, Adalet Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>60 ay (uzun vade), Sürekli</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Koordineli bir kampanya yürütülememesi ▶ Halka yeterli düzeyde ulaşılabilmesi
<p>➔ İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Vatandaşların yönlendirmesi ile gelen başvuru sayısı
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>Kampanya öncesi ve sonrası araştırmalar</p>

1. Erken Uyarı Alanı: Duyarlılık Yaratma

> Hedef 1.3

Anne - babaların ve çocukların önleme konusunda bilinçlendirilmesini, erken uyarı ve yönlendirme mekanizmaları hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak.

Faaliyetler

- Uygulanan 7 - 19 yaş Aile Rehberliği programı içerisinde önleme konusunda ek bir modülün geliştirilmesi
- Çocuklara yönelik geliştirilmiş Yaşam Becerileri Eğitimi Programına eklenmek üzere çocukların önleme konusundaki bilgi, tutum ve becerilerini arttırmayı amaçlayan ek bir modülün geliştirilmesi
- Eğitim materyallerinin basımı
- Eğitimlerin yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum

MEB

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

ASPB, Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler

Süre

48 ay (uzun vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

! Olası Engeller

▶ En fazla risk altında olan ailelere ulaşılamaması

İlerleme Göstergeleri

- Geliştirilen materyaller
- "Aile Eğitimi Programı" kapsamında yetiştirilen uygulayıcı sayısı
- "Yaşam Becerileri Eğitimi Programı" kapsamında yetiştirilen Akran Eğitimcisi sayısı
- Eğitime katılan ebeveyn sayısı
- Yaşam Becerileri Eğitim Programına katılan çocuk ve ergen sayısı

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

Eğitim kayıtları

2. Erken Uyarı Alanı: Risk Tarama

> Hedef 2.1	Risk taramalarının E-Okul sistemi içine alınmasını ve yapılmasını zorunlu hale getirilmesini (okul öncesi dahil olmak üzere) sağlamak.
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> ■ Risk tarama formlarının E-Okul sistemi içine dahil edilmesi için gerekli program düzenlemesinin yapılması ■ Öğretmenler için risk tarama soruları ile ilişkili e-egitim modüllerinin ve el kitapçıklarının oluşturulması ■ Öğretmenlerin E-Okul sistemi konusunda bilgilendirilmesi ■ Taramaları sağlıklı bir şekilde yapan öğretmenler ve RTK'larda çalışan öğretmen ve okul idarecileri için ödül sisteminin kurulması
Sorumlu Kurum	MEB
İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)	
Süre	36 ay (orta vade)
Bütçe	Uygulama planında gösterilecektir.
! Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none"> ▶ E-Okul üzerinden doldurulacak taramaların yeterince zaman ayrılmadan ve bilgiler tam edinilmeden doldurulması ▶ Bilgi girişlerinin ehil olmayan kişilerce yapılması
➔ İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none"> ● Düzenli olarak her öğrencinin her yıl taramalarının E-Okul üzerinden yapılması
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	E-Okul kayıtları

2. Erken Uyarı Alanı: Risk Tarama

<p>> Hedef 2.2</p>	<p>Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini desteklemesi amacıyla "önleme çalışmalarında kullanılmak üzere" standart paket programların geliştirilmesini (okul öncesi dahil olmak üzere) var olan programların ülke geneline yaygınlaştırılmasını sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Psikolojik Danışmanlar / Rehber Öğretmenler ya da Sınıf Rehber Öğretmenleri tarafından uygulanmak üzere önlemeye ilişkin (şiddet, ihmal, istismar, madde bağımlılığı v.b) standart paket programların geliştirilmesi ■ RAM'larda ve okullarda çalışan Psikolojik Danışmanlar / Rehber Öğretmenlerin "önleme çalışmalarında kullanılmak üzere" hazırlanan standart paket programlar vasıtasıyla bilgi ve yetkinliklerinin artırılmasına yönelik eğitimlerin uygulanması
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>MEB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	
<p>Süre</p>	<p>48 ay (uzun vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>

2. Erken Uyarı Alanı: Risk Tarama

! Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none">▶ Rehber Öğretmenlerin sayıca yetersizliği▶ RAM çalışmalarında önleme alanına yeterli destek verilememesi▶ Kurumlar arası işbirliklerinin yeterli düzeyde çalışmaması
İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none">● RAM'larda önleme çalışmalarına ayrılan payın artması● Geliştirilen paket programlar● Paket program uygulamalarından faydalanan çocuk ve ergen sayısı● Eğitim alan Rehber Öğretmenlerin sayısı● Okullara sunulan önleme desteğinin artması● Okul - RAM - Ön Değerlendirme Ekibi işbirliklerinin artması
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Yıllık uygulanan önleme çalışmaları raporu

2. Erken Uyarı Alanı: Risk Tarama

<p>➤ Hedef 2.3</p>	<p>Okullarda "Sınıf Rehber Öğretmeni" sistemi uygulamalarını güçlendirmek.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sınıf Rehber Öğretmeni sisteminin okullarda çocuk koruma hizmetleri bağlamında gözden geçirilmesi ve Sınıf Rehber Öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarının revize edilmesi ■ Sınıf Rehber Öğretmenlerinin rollerine ilişkin el kitapçığının oluşturulması ■ Sınıf Rehber Öğretmenlerinin riskleri erken dönemde tanımlayabilme kapasitelerinin okuldaki Rehber Öğretmenler ve RAM kanalıyla geliştirilmesi
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>MEB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>İlçedeki RAM'lar</p>
<p>Süre</p>	<p>Süre 36 ay (orta vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Okul idaresinin bu uygulamaya direnç göstermesi ▶ Öğretmenlerin bu uygulamaya direnç göstermesi
<p>➤ İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Riskin gerçekleştiği öğrenci sayısında düşüş ● Eğitim alan Sınıf Rehber Öğretmeni sayısı
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>Yıllık sorun yaşayan öğrenci sayıları</p>

2. Erken Uyarı Alanı: Risk Tarama

<p>> Hedef 2.4</p>	<p>Biyopsikosozyal bakış açısıyla bebek-çocuk izlem programlarının diğer kurum ve sektörlerin katılımı ile aktif ve etkin duruma getirilmesini, kapsayıcılığının artırılmasını sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bebek - çocuk izlem programları ile erken uyarı modelinin örtüşmesinin sağlanması ve yönlendirme prosedürlerin oluşturulması ■ Prosedürleri gösterir el kitapçığı hazırlanması ■ Sağlık çalışanlarına yönelik bilgilendirme çalışmaları düzenlenmesi
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>Sağlık Bakanlığı</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>ASPB</p>
<p>Süre</p>	<p>Süre 48 ay (uzun vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Personelin isteksiz olması ▶ İşbirliklerinin sağlıklı çalışmaması
<p>İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Birinci basamak yönlendirme sayısı ● İkinci basamak yönlendirme sayısı
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	

3. Erken Uyarı Alanı: Ön Değerlendirme

> Hedef 3.1	En az 10 il ve ilçede Ön Değerlendirme Ekipleri oluşturmak.
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> ■ İllerde Ön Değerlendirme Ekiplerinin (ÖDE) oluşturulması amacıyla kapsamlı bir ihtiyaç analizi yapılması ■ Yapılan analiz sonuçlarına uygun olarak Ankara merkezinde risk derecelendirmesi farklı iki ilçede pilot uygulama için ekiplerin oluşturulması, eğitimi, çalışmalarına başlamaları, izlenmeleri ve değerlendirilmeleri ■ Yapılan ihtiyaç analizi sonuçlarına dayalı olarak ÖDE'lerin kuruluş ve çalışmalarına ilişkin kurumlar arası bir protokol yapılması ■ Yapılan protokolda belirlenen takvime uygun olarak ekiplerin oluşturulması, eğitilmeleri ve çalışmalarına başlamaları
Sorumlu Kurum	ASPB, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Valilik / Kaymakamlık, MEB
İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)	Üniversiteler, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı
Süre	Süre 60 ay (uzun vade)
Bütçe	Uygulama planında gösterilecektir.
! Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Uzman personel eksikliği ▶ Kurumların önleme konusunu önemsememeleri
➔ İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none"> ● İllerde oluşturulmuş uygun kriterlerde ekip sayısı
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Yıllık Raporlar

3. Erken Uyarı Alanı: Ön Değerlendirme

> Hedef 3.2	Risk durumlarında Ön Değerlendirme Ekibine yönlendirmenin esaslarını belirlemek ve bütün alan çalışanlarınca bilinmesini sağlamak.
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> ■ ÖDE'ye yönlendirme koşulları ve sürecini gösterir bir kılavuz hazırlanması ■ ÖDE'ye yönlendirme koşulları ve süreci hakkında alanda çalışan ilgili uzmanlara eğitim verilmesi
Sorumlu Kurum	ASPB
İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)	MEB, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Üniversiteler
Süre	36 ay (orta vade)
Bütçe	Uygulama planında gösterilecektir.
! Olası Engeller	▶ Ön Değerlendirme Ekibinin kurulması için gerekli personel ve kaynağın ayrılamaması
İlerleme Göstergeleri	● Ön Değerlendirme Ekibine bildirilen vaka sayısı
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Ön Değerlendirme Ekibine yönlendirme kılavuzu

3. Erken Uyarı Alanı: Ön Değerlendirme

> Hedef 3.3

Ön değerlendirme için standartlar belirlemek ve bütün ekiplerce kullanılmasını sağlamak.

Faaliyetler

- Daha önce geliştirilen formların çocuk koruma alanında faaliyet gösteren kurumlarda (özellikle ASPB) eşbiçimliliğinin sağlanması amacıyla revize edilmesi
- Kullanılacak formların ve vaka yönetim modelinin alanda test edilmesi ve geliştirilmesi
- ÖDE'lerin eğitimlerinde standardı sağlamak üzere kullanılacak formlar ve usuller ile ilgili eğitim programlarının materyallerinin ve kılavuzların hazırlanması ve basımı
- Belirlenen il/ilçelerde görev yapacak ÖDE'lerin eğitimi

Sorumlu Kurum

MEB, ASPB

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Üniversiteler

Süre

36 ay (orta vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

Olası Engeller

- ▶ Ön Değerlendirme ekiplerinin kurulması için gerekli personel ve kaynağın ayrılamaması

İlerleme Göstergeleri

- Standart formların tüm yurttaki kurumlarda kullanılıyor olması

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

Alan testi raporu

4. Önleyici Hizmetlerin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

> Hedef 4.1

Önleyici hizmetlerin il düzeyinde yaygınlaştırılmasını sağlamak.

Faaliyetler

- İlin önleme çalışmaları ihtiyaç analizinin yapılması, var olan kapasitenin ve ihtiyaçların belirlenmesi
- Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri (GHSİM) tarafından oyun, spor, kültürel faaliyetleri yaygınlaştırmaya yönelik bir eylem planının hazırlanması
- Birincil önleme çalışmaları için çocuk ve gençlerin sağlıklı psiko-sosyal gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla ailelere yönelik eğitim programlarının yaygınlaştırılması
- İkincil önleme çalışmaları için psiko-sosyal destek ihtiyacı bulunan çocukların ailelerine yönelik psiko-sosyal müdahale programlarının geliştirilmesi
- Şartlı Nakit Transferi (ŞNT) programından yararlanan velilere aile eğitiminin sunulması

Sorumlu Kurum

ASPB, MEB, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

HSYK, STK, Üniversiteler

Süre

36 ay (orta vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

4. Önleyici Hizmetlerin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

! Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none">▶ Gerekli altyapının tamamlanamaması▶ Gerekli sayıda merkez ve hizmetin sunulmaması▶ Merkezlerde çalışacak gerekli sayıda uzmanın temin edilememesi
➔ İzleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none">● İl düzeyinde çocuk koruma sistemine gelen ihbarları gecikmeksizin ele alabilen, uygun şekilde değerlendirildikten sonra ilgili kurum ya da kuruluşlara ivedilikle yönlendiren (her 200.000 nüfus için bir ekibin) Ön Değerlendirme Ekibinin kurulmuş olması● Standart bir Ön Değerlendirme Sisteminden geçmiş olan çocuk sayısı● Kolluk ve adli makamlara gelen getirilen çocuk sayısının yıllar içindeki durumu● ASPB'nin koruma altına aldığı çocuk sayısının yıllar içindeki durumu
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Bursa pilot uygulamasında Ön Değerlendirme Ekibinin incelediği vakalar / ASPB kayıtları / Adli sicil kayıtları

4. Önleyici Hizmetlerin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

> Hedef 4.2	Aile ve ergen danışma hizmetlerini yaygınlaştırmak.
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> ■ İl ihtiyaç analizine göre aile ve ergen danışma hizmeti veren yapıların tüm nüfusu kapsayacak biçimde yaygınlaştırılması için gerekli zaman, kaynak ve personel ihtiyacını da gösterir bir uygulama planı hazırlanması ■ Bu hizmetlerde görev alacak personel için bir eğitim programı hazırlanması ■ Hizmetlerin yaygınlaştırılması
Sorumlu Kurum	Sağlık Bakanlığı, ASPB, MEB
İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)	GSB, İçişleri Bakanlığı, STK
Süre	36 ay (orta vade)
Bütçe	Uygulama planında gösterilecektir.
! Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Gerekli kaynağın tahsis edilmemesi ▶ Hizmetlerde çalışacak gerekli sayıda uzmanın temin edilememesi
➔ İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none"> ● İlin ihtiyaç analizine uygun sayıda kuruluş ve hizmetlerin oluşturulması
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	İl Koordinasyonlarının Yıllık raporlarında önleme hizmetlerinin kapasitesi ve yararlanma oranlarının takibi / İhtiyaç oranının ne kadarının karşılandığının takibi

5. Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi

> Hedef 5.1

İstismar durumlarında sağlık, sosyal hizmet ve adli hizmetlerin koordineli biçimde sunulmasını sağlayacak ve mağdurların müdahale süreçleri içinde örselenmesini önleyecek Çocuk İzlem Merkezleri ve Üniversite Çocuk Koruma Merkezlerini yaygınlaştırmak.

Faaliyetler

- Mevcut Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM) ve üniversite hastanelerine bağlı Çocuk Koruma Merkezlerinin (ÇKM) kapasitelerine, işleyişlerine ve ihtiyaçlarına ilişkin durum değerlendirmesi yapılması
- Hazırlanan rapor sonuçları da dikkate alınarak, ÇİM ve üniversitelere bağlı ÇKM'lerin kuruluş, görev ve çalışma usul ve esaslarına ilişkin yasal düzenleme yapılması
- ÇİM ve ÇKM'lerin ülke geneline yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum

Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, ASPB, İçişleri Bakanlığı

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Üniversitelerin Tıp Fakülteleri, MEB, Adli Tıp Kurumu, TBB, Yargıtay, YÖK

Süre

60 ay (uzun vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

5. Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi

 Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none">▶ Mevzuatta destekleyici, açık düzenlemelerin olmaması▶ Hastanelerde çok disiplinli incelemeyi yapacak uzmanların bulunmaması nedeniyle ekiplerin oluşturulamaması▶ Adalet sistemi çalışanlarının adliye dışında çalışmayı istememeleri▶ Bu merkezlerde çalışanların ruhsal yıpranmalarına karşı önlem alınamaması
 İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none">● İşlemleri ÇİM ve Çocuk Koruma Merkezinde yürütülen çocuk sayısı
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Hastane kayıtları ve adli kayıtlar üzerinde yapılacak izlem çalışması

5. Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi

> Hedef 5.2

İstismar durumunda ihbar ve bildirimleri alacak, ileri değerlendirme yapabilecek ve çocuğun korunmasını sağlayacak birimlerin çalışmalarının geliştirilmesini ve standarda kavuşturulmasını sağlamak.

Faaliyetler

- İstismar durumunda ihbar ve bildirimleri almaktan sorumlu birimin kapasitesinin artırılması ve gerekli teknik altyapının (telefon hattı vb.) sağlanması
- İş akış şeması ve çalışma kılavuzu oluşturulması
- Bu birim çalışanlarının çocuk adalet sistemi konusunda eğitilmesi
- Birimin tanıtılması amacıyla medyanın, aile hekimlerinin ve öğretmenlerin de katılımları ile geniş çaplı kampanyalar düzenlenmesi

Sorumlu Kurum

ASPB

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Süre

12 ay (kısa vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

Olası Engeller

- ▶ Kurumların kapasitelerinin ve önceliklerinin farklı olması
- ▶ Personel azlığı
- ▶ İl Özel İdarelerinden yeterli desteğin alınmaması

İlerleme Göstergeleri

- Kolluk ve adli makamlardan ASPB'ye yapılan bildirim ve teslim edilen çocuk sayısı.

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

ASPB kayıtları ve adli kayıtlar üzerinde yapılacak bir izlem çalışması

5. Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi

> Hedef 5.3

Suçta sürüklendiği iddiası ile sisteme giren çocukların psiko-sosyal gelişimleri ve ceza sorumluluğunun değerlendirilmesinin çok disiplinli olarak gerçekleştirilmesini sağlamak.

Faaliyetler

- Psiko - sosyal gelişim ve ceza sorumluluğu değerlendirmesine ilişkin çok disiplinli çalışmanın esaslarını gösterir kılavuzun alan çalışanlarına tanıtılması amacıyla eğitimler düzenlenmesi
- Uygulama sonuçlarının izlenmesi için göstergelerin belirlenmesi ve araştırma yapılması

Sorumlu Kurum

Adalet Bakanlığı, HSYK

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Üniversiteler, Adli Tıp Kurumu, ASPB, TAA, Sağlık Bakanlığı

Süre

24 ay (orta vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

! Olası Engeller

- ▶ Adli tıp uzmanları ve sosyal çalışma görevlilerine yeterli kadro verilmemesi alt yapı yetersizliği ve iş yükü fazlalığı

➔ İlerleme Göstergeleri

- Çok disiplinli hazırlanmış rapor sayısı

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

Araştırma sonuçları

5. Çocuk Koruma Sistemine Giriş Alanının Düzenlenmesi

> Hedef 5.4

Bütün çocukların işlemlerinin kendilerine özgü kolluk birimlerinde gerçekleştirilebilmesi için çocuk birimlerini yaygınlaştırmak, her türlü araç, gereç ve personel bakımından ihtiyaca uygun biçimde yapılandırılmasını sağlamak.

Faaliyetler

- Kolluğun çocuk birimlerinin, çocuğa özgü biçimde yapılandırılması, genel hizmet birimleri içinden çıkarılması ve genel kolluğun çocuklarla ilgili soruşturmaları yürütmesinin önlenmesi için gerekli yasal düzenlemenin yapılması
- Personel, çalışma mekanı ve araçlarının yeterliliğine ilişkin ihtiyaç analizi yapılması ve analiz sonuçlarına uygun olarak tüm kolluk teşkilatı içinde çocuğa özgü birimlerin kurulması için yeterli personel ve araç tahsisi yapılması
- Kolluğun çocuk birimi ve savcılığın çocuk büroları tarafından yürütülen işlemlere ilişkin esasları, yetki ve sorumlulukları gösterir bir kılavuz oluşturulması

Sorumlu Kurum

İçişleri Bakanlığı

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, ASPB, TAA

Süre

24 ay (orta vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

Olası Engeller

- ▶ Kadro verilmemesi
- ▶ Bütçe ayrılmaması
- ▶ İhtiyacın iyi anlatılmaması

İlerleme Göstergeleri

- Her il ve ilçede çocuğa özgü kolluk biriminin bulunması
- Güvenlik birimlerine gelen/getirilen çocuklar içerisinde çocuğa özgü birimde hakkında işlem yürütülen çocukların oranı

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

Mevzuat, analiz raporu

6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan

<p>➤ Hedef 6.1</p>	<p>Çocuklar için alternatif tedbirlerin uygulanmasını, telafi edici ve onarıcı adalet sisteminin yaygınlaştırılmasını sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Çocuk adalet sistemi çalışanlarına alternatif tedbirlerin, telafi edici ve onarıcı adalet anlayışının tanıtılması, uygulama örneklerinin gösterilmesi amacıyla tanıtım materyalleri hazırlanması, aynı amaçla çocuklar için de yaş ve gelişim dönemlerine uygun ilgi çekici materyallerin hazırlanması ■ Deneyim paylaşımı sağlamak üzere konunun uzmanlarının katıldığı uluslararası çalıştaylar düzenlenmesi ■ Çocuk mahkemelerince verilen tedbir kararlarının uygulamalarını izlemek amacıyla izleme-değerlendirme göstergeleri geliştirilerek, düzenli istatistiksel izlem ve araştırmalar yapılması ■ Araştırma sonuçlarının uygulamacılar ile paylaşılması amacıyla toplantı düzenlenmesi ■ Çocuğa ilişkin olarak verilen tedbirlerin uygulanmasına yönelik hizmetlerde STK'ların üstlenebileceği rolü belirlemek üzere bir çalışma grubu kurulması
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>Adalet Bakanlığı, HSYK, TAA</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>ASPB, Kalkınma Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>36 ay (orta vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kurumların önceliklerinin farklı olması ▶ Adliye binalarının elverişsizliği
<p>İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Çocuk mahkemelerinin iş yükü sayıları ve yargılama sürelerinin yıllar içindeki durumu (azalma) ● Çocuk mahkemesi ve çocuk ağır ceza mahkemesi sayısının yıllar içindeki durumu (artış)
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>Adli istatistik verileri</p>

6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan

> Hedef 6.2

Çocukların adalet sistemi ile karşılaştıkları andan itibaren tüm süreçte uygun psiko-sosyal destekten yararlanmasını sağlamak üzere adli hizmetler ile sosyal hizmetlerin işbirliğini güçlendirici bir model geliştirmek.

Faaliyetler

- Çocuk adaleti ve korunması ile ilgili alanda adli hizmetler ile sosyal hizmetler arasındaki işbirliği örneklerine ilişkin farklı ülke uygulamalarının araştırılması
- Sosyal hizmetler ve adalet hizmetleri arasında daha güçlü bir işbirliği modeli hazırlanması
- Hazırlanan modelin pilot uygulamasının yapılması ve revizyonu
- Geliştirilen modelin yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum

Adalet Bakanlığı, ASPB

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

HSYK, Kalkınma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler

Süre

60 ay (uzun vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

Olası Engeller

- ▶ Kurumların önceliklerinin farklı olması
- ▶ Adliye binalarının elverişsiz olması
- ▶ ASPB'ye adli sistem içindeki rolü ile ilgili ek kaynak tahsis edilmemesi

İlerleme Göstergeleri

- Adalet hizmetlerine özgü sosyal hizmet birimlerinin kurulması
- Bu birimlerin sahip olması gereken özellikleri gösterir standartların bulunması
- Belirlenen standartlara uygun sayıda ve uzmanlıkta personelin tahsis edilmiş olması

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

Pilot uygulama raporu

6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan

<p>➤ Hedef 6.3</p>	<p>Çocuk koruma ve adalet sistemi içerisinde görev alan sosyal çalışma görevlilerinin çalışmalarına ilişkin standartları belirlemek, bu standartlara uygun bir çalışma yürütülmesi için gerekli alt yapı ve organizasyon desteğini tespit etmek ve sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Çocuk koruma ve adalet sistemleri içerisinde görev alacak sosyal çalışma görevlilerinde aranacak koşullar ve çalışma standartlarının belirlenmesi ■ Sosyal çalışma görevlilerinin mesleğe kabulü sırasında ve sonrasında mesleki gelişimlerini destekleyici eğitimlerin düzenli olarak verilmesi ve süpervizyon desteğinin sağlanması ■ Sosyal çalışma görevlilerinin çalışma usul ve esaslarının adli sistem içerisinde çalışanlara elemanlarına tanıtılması amacıyla eğitimler düzenlenmesi
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>Adalet Bakanlığı, ASPB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>Üniversiteler, MEB, Sağlık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Maliye Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>12 ay (kısa vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Sosyal çalışma görevlilerinin özlük hakları standartlarının düzenlenmemiş olması ▶ Adliyelerde yeterli mekan bulunamaması ▶ Meslekler arası işbirliğinin sağlanamaması
<p>➔ İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ev ve okul gibi alan incelemesini de içerecek biçimde sosyal inceleme yapılan dosya sayısı, ● Verilen tedbir kararlarının uygulanmasına ilişkin sayıların yıllar itibarıyla oranı
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>Sosyal inceleme raporları üzerinde yapılacak niteliksel bir inceleme</p>

6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan

> Hedef 6.4

Cumhuriyet Başsavcılıkları nezdinde kurulan Savcılık Çocuk Bürolarının kanunda belirtilen görevlerini yerine getirebilmesi için yeterli personel ve fiziksel koşullara sahip biçimde kurulmasını ve böylece işlevsel bir yapıya kavuşturulmasını sağlamak.

Faaliyetler

- Adalet binalarında Savcılık Çocuk Büroları ve sekreteryalrı için uygun mekan ayrılması
- Adalet binalarında teknik kayıt yapmaya elverişli çocukla görüşme ve ifade alma odalarının düzenlenmesi
- Savcılık Çocuk Bürolarının branşlaşma ve uzmanlaşmanın sağlanabilmesi için yasal düzenleme yapılması
- Savcılık Çocuk Büroları nezdinde görev yapmak üzere sosyal çalışma görevlisi kadrosu ihdas edilmesi

Sorumlu Kurum

Adalet Bakanlığı, HSYK

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Maliye Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı

Süre

36 ay (orta vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

Olası Engeller

- ▶ Yeterli Cumhuriyet Savcısı ve kalem personeli bulunamaması
- ▶ Adliyelerde yeterli mekan bulunmaması

İlerleme Göstergeleri

- Çocuğun bulunamaması nedeniyle uygulanamayan tedbirlere ilişkin sayıların yıllar içindeki durumu
- Cumhuriyet savcılığında mahkemelere giden talepler içinde SİR bulunma oranı

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

Tedbirleri uygulayan kurumların uygulama sonuçlarına ilişkin raporlar / Savcılık belgeleri üzerinde izlem çalışması

6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan

> Hedef 6.5

Çocuk mahkemelerince verilen tedbir kararlarında çelişki ve tekrürleri önleyecek, çocuğa bütünlüklü bir müdahalede bulunulmasını sağlayacak bir kayıt sisteminin kurulması için Adalet Bakanlığı bünyesindeki Ulusal Yargı Ağı sisteminde gerekli düzenlemeleri yapmak.

Faaliyetler

- Çocuk mahkemelerinde yapılan sosyal incelemeler ve verilen tedbir kararlarında eşgüdümün sağlanabilmesi için veri kayıt ve paylaşım sistemi ile ilgili ihtiyacın belirlenmesi
- UYAP sistemindeki kayıtlar ile ASPB tarafından geliştirilen Tedbir Kararları Bilgi Sistemi (TKBS) ile entegrasyonun karşılıklı olarak gerçekleştirilmesi

Sorumlu Kurum

Adalet Bakanlığı

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

ASPB

Süre

6 ay (kısa vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

! Olası Engeller

- ▶ UYAP sisteminin böyle bir değişiklik yapmaya uygun olmaması
- ▶ Yasal engel bulunması

➔ İlerleme Göstergeleri

- Çocuk mahkemelerinden verilen tedbir kararları arasında çelişki ve tekrürlerin azalması
- Verilen tedbir kararlarının uygulanmasına ilişkin sayıların ve çocuğun bulunamaması nedeniyle uygulanamayan tedbirlere ilişkin sayıların yıllar içindeki durumu

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

UYAP verileri / Tedbirleri uygulayan kurumların uygulama sonuçlarına ilişkin raporlar üzerinde izlem çalışması

6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan

> Hedef 6.6

Çocuk mahkemelerinde yargılamaların hızlı ve adil olması için fiziksel alt yapı ve insan kaynağı eksikliklerini giderecek ve yargılamaların hızlanmasını sağlayacak modeller geliştirmek.

Faaliyetler

- Çocuk mahkemelerinin personel yapısı ve fiziksel koşullarına ilişkin iyi uygulama standartlarını tespit etmek üzere bir çalıştay yapılması
- Standartlar esas alınarak mevcut durumun analiz edilmesi ve ihtiyaçların belirlenmesi ve planlama yapılması
- Adalet Bakanlığı bütçesinde çocuk mahkemelerinin bütün yurda yaygınlaştırılması ve alt yapı ve personel eksikliğinin giderilmesi amacıyla yapılacak çalışmalar için pay ayrılması
- Gerekli personel ve altyapı eksikliklerinin giderilmesi
- Yargıtay'da çocuk mahkemelerinden gelen kararları ivedilikle incelemek üzere yeni düzenlemeler yapılması

Sorumlu Kurum

Adalet Bakanlığı

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Maliye Bakanlığı, HSYK, Devlet Personel Başkanlığı

Süre

36 ay (orta vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

! Olası Engeller

- ▶ Kurumların önceliklerinin farklı olması
- ▶ Bazı Adliye binalarının elverişsiz olması

➔ İlerleme Göstergeleri

- Çocuk mahkemelerinin iş yükü sayıları ve yargılama sürelerinin yıllar içindeki durumu (azalma)
- Çocuk mahkemesi ve çocuk ağır ceza mahkemesi sayısının yıllar içindeki durumu (artış)

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

Adli istatistik verileri

6. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbire Karar Verilen Alan

<p>> Hedef 6.7</p>	<p>Çocuklara yönelik hukuki yardım hizmetlerinin iyileştirilmesini sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Çocuklara yönelik hukuki yardım hizmetlerine ilişkin bir ihtiyaç analizi yapılması ■ Barolar için çocuklara yönelik hukuki yardımın etkili biçimde sürdürülmesini sağlayacak bir model oluşturulması ■ Bu hizmetlerin sunulması konusunda yeterli kaynak ayrılması için gerekli mevzuat değişikliği yapılması ■ Avukatlara yönelik, çocuk koruma modeline ilişkin meslek içi eğitimlerin düzenli olarak yapılması
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>TBB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>Adalet Bakanlığı, ASPB, Maliye Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>24 ay (orta vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Yeterli kaynağın ayrılamaması ▶ Baroların bu hizmetleri organizasyona ayıracak yeterli personelinin olmaması
<p>İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Eğitimlere katılan avukat sayısı ● İhtiyaç analizi sonucuna uygun yasal düzenlemeler
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>Eğitim raporları / Bütçe / Mevzuat</p>

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

<p>> Hedef 7.1</p>	<p>Bakım ve sağlık tedbiri kararlarının (özellikle ağır davranım ve/veya madde bağımlılığı sorunları yaşayan çocuk ve ergenlere verilen sağlık tedbirlerinin) uygulanmasını kolaylaştırmak için çocuk ve ergenin yaşına, gereksinimlerine ve sorunlarına uygun olarak hazırlanmış çok disiplinli bir ekip tarafından hizmet verilen, bakım - tedavi - rehabilitasyon hizmet modeli ve/veya merkezi oluşturmak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bakım, tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinin hizmet esasları üzerinde anlaşma sağlamak üzere Adalet Bakanlığı, ASPB, Sağlık Bakanlığı, MEB, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve ÇSGB (İŞKUR) temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu oluşturulması ■ Çalışma grubu tarafından ihtiyacın ve bu ihtiyacı karşılayacak hizmetlerin sunulmasına ilişkin esasların, kurumlara düşen görev, rol ve sorumlulukların ve mevzuat gereksinimlerinin belirlenmesi ■ Gerekmesi halinde yasal düzenleme yapılması ■ Öncelikli olarak madde bağımlılığında yatılı tedavi merkezlerinin kurulması ile ilgili olarak MEB, ASPB ve Sağlık Bakanlığı arasında protokol hazırlanması, başta davranım sorunları olmak üzere, ruh sağlığı hizmetlerinden faydalanan kişilere sunulan mevcut durumdaki hizmetlerin iyileştirilmesi ■ Sağlık Bakanlığının her hizmet bölgesinde en az bir ÇEMATEM kurulması için mekân ve kendine ait personel tahsis edilmesi ■ Sağlık Bakanlığı ruh sağlığı yataklı tedavi hizmeti veren kurumlarda ve çocuk ve ergen ruh sağlığı kliniklerinde verilen hizmetlerin etkinleştirilmesi ■ Bu merkezlerde uygulanacak bakım, rehabilitasyon ve tedavi programlarının hazırlanması ■ Uygulayıcı personel eğitimi verilmesi
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>Sağlık Bakanlığı, MEB, ASPB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, ÇSGB (İŞKUR), GSB, İçişleri Bakanlığı, Kalınma Bakanlığı, STK'lar</p>

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

Süre	Süre 60 ay (uzun vade)
Bütçe	Uygulama planında gösterilecektir.
! Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none">▶ Kurumların kapasitelerinin ve önceliklerinin farklı olması▶ Çocuklara yönelik hizmetlerin yüksek güvenli ve sağlık kuruluşlarında verilmesi ile ilgili olarak kurumlar arasında var olan anlaşmazlığın aşılamaması▶ Yeterli kaynağın bulunmaması
İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none">● Verilen tedbir kararlarından uygulanan ve başarı ile sonuçlandırılanlara ilişkin sayıların yıllar içindeki durumu (artış)● Bu kurumlardan hizmet alan ve optimal işlevsellik düzeyine kavuşan çocuk ve gençlerin sayısı● Çocuk koruma hizmetlerinin sayısında ve hizmet çeşitliliğinde artış
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Tedbir kurumlarının verdiği raporlar ve mahkeme kararları üzerinde yapılacak izlem çalışması / Ülke genelinde çocuk koruma hizmetleri rehberi

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

> Hedef 7.2

Öncelik büyük illerde olmak üzere, ihtiyaç duyulan illerde en az bir Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri (KBRM) ve Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezleri (BSRM) kurulmasını ve bu kurumların yeterli personel ile desteklenerek oluşturulacak olan psiko-sosyal rehabilitasyon programları ile çalışmasını sağlamak.

Faaliyetler

- KBRM ve BSRM kurulması için kaynak ihtiyacının tespiti amacıyla bir ihtiyaç analizi yapılması ve yeni kuruluşların kurulması ile ilgili bir uygulama planı hazırlanması
- KBRM ve BSRM'lerin ihtiyaca uygun biçimde yaygınlaştırılması
- KBRM ve BSRM'ler için psiko-sosyal programlar hazırlanması ve işbirliği yapılacak kurumlardan destek alınması
- Bu kurumların adalet sisteminde çalışanlara tanıtılması amacıyla eğitimler düzenlenmesi
- Uluslararası iyi uygulama örnekleri araştırılarak çocuklar için KBRM, BSRM dışındaki bakım alternatiflerinin belirlenmesi

Sorumlu Kurum

ASPB

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

HSYK, Adalet Bakanlığı, Türkiye Adalet Akademisi, STK, Sağlık Bakanlığı, MEB, Kalkınma Bakanlığı

Süre

60 ay (uzun vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

! Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none">▶ Kurumların kapasitelerinin ve önceliklerinin farklı olması▶ Yeterli kaynağın bulunamaması▶ Yerel yönetimlerin katılımının sağlanamaması▶ STK'ların katılımının sağlanamaması
➔ İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none">● Verilen tedbir kararlarından KBRM ve BSRM'lerde uygulanan ve başarı ile sonuçlandırılanlara ilişkin sayıların yıllar içindeki durumu (artış)● KBRM ve BSRM'lerde uygulanan psiko - sosyal rehabilitasyon programlarının nitelik ve nicelikleri
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Tedbir kurumlarının verdiği raporlar ve mahkeme kararları üzerinde yapılacak izlem çalışması / Ülke genelinde çocuk koruma hizmetleri rehberi

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

> Hedef 7.3

Eğitim tedbiri kararlarının yerine getirilebilmesi için, meslek eğitim programları başta olmak üzere uzun süre eğitim sistemi dışında kalan çocukların örgün eğitime uyumunu güçlendirecek telafi eğitim programları hazırlamak, uygulamaya koymak ve zorunlu eğitim çağı dışına çıkmış ancak ilköğretimi tamamlamamış çocukların eğitim almalarını sağlamak.

Faaliyetler

- Okula kaydolmamış ya da kayıtlı olduğu halde sürekli devamsız olan 10 - 14 yaş grubu içerisinde yer alan çocuklara yönelik hazırlanmış "Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı"na erişimin kolaylaştırılması
- Mevcut eğitimcilerin görevlendirilmesi ve eğitici sayısının artırılması
- Zorunlu eğitim çağından çıkan ve ilköğretim mezunu olmayan çocukların meslek eğitimi almalarını önleyen mevzuatın değiştirilmesi
- Hakkında meslek eğitimi tedbiri öngörülen çocukların bu hizmetlerden yararlanması ile ilgili bir ihtiyaç analizi yapılması
- Öğretmenlerin ve okul idarecilerinin, hakkında tedbir kararı verilmiş çocuklarla çalışma becerilerinin geliştirilmesi için eğitim programı hazırlanması ve uygulanması

Sorumlu Kurum

MEB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Üniversiteler, STK'lar, HSYK, Adalet Bakanlığı, Türkiye Adalet Akademisi

Süre

Süre 24 ay (orta vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

! Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none">▶ Kurumların kapasitelerinin ve önceliklerinin farklı olması▶ Yeterli kaynağın bulunamaması
İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none">● Zorunlu eğitim çağı dışına çıkmış ancak ilköğretimi tamamlamamış çocuklardan eğitim alanların sayıları● Meslek eğitim programları başta olmak üzere uzun süre eğitim sistemi dışında kalan çocukların örgün eğitime uyumunu güçlendirecek telafi eğitim programlarına katılım sayısı
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	MEB istatistikleri

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

<p>➤ Hedef 7.4</p>	<p>Danışmanlık tedbiri kararlarını uygulayacak yeterli sayıda ve uzmanlıkta danışmanın eğitimini sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Danışmanlık tedbirini uygulayacak meslek elemanlarının kullanabileceği tebliğdeki usul ve esaslara uygun programların geliştirilmesi ■ Danışmanlık tedbiri uygulayacak personelin eğitimi ■ Danışmanların listelerinin ilgili kurumlarca İK'lara ve mahkemelere iletilmesinin sağlanması ■ Bu programların adalet sistemi çalışanlarına tanıtılması amacıyla bilgilendirme toplantılarının düzenlenmesi ■ Danışmanlık tedbiri uygulamalarının izlenmesi için alan araştırması yapılması ■ Araştırma sonuçları dikkate alınarak danışmanlık uygulamalarını değerlendiren bir çalıştay düzenlenmesi ■ Gerekli görüldüğü takdirde danışmanlık uygulamalarının çalıştay sonuçlarına uygun olarak revize edilmesi
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>MEB, ASPB, HSYK, Adalet Bakanlığı, Türkiye Adalet Akademisi</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>Üniversiteler, STK'lar, İçişleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler</p>
<p>Süre</p>	<p>36 ay (orta vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Danışmanlık tedbirini uygulayacak personelin her zaman yeterli mekana sahip olamaması ▶ Danışmanlık tedbirini uygulayacak personelin mevcut iş yüklerinin ağır olması
<p>➔ İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Danışmanlık tedbiri kararlarını uygulayacak danışman sayısı
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>MEB ve ASPB verileri</p>

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

<p>> Hedef 7.5</p>	<p>Danışmanlık ve barınma tedbirlerinin uygulanmasında yerel yönetimlerin aktif rol alarak çocuklara yönelik koruma merkezleri ve sosyal hizmet kuruluşları oluşturmalarını sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yerel Yönetimlerin çocuk koruma hizmetlerindeki rollerine ilişkin bir sempozyum düzenlenmesi ■ Yerel Yönetimler için çocuk koruma hizmetleri kılavuzu hazırlanması ■ Yerel Yönetimlerin temsilcilerine çocuk koruma alanındaki rol ve sorumluluklarının tanıtımına yönelik çalışmalar için bir çalışma planı hazırlanması
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>ASPB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>Mahalli İdareler, İl Özel İdareleri, Belediyeler Birliği, İçişleri Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>24 ay (orta vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Yerel yönetimlerin kapasitelerinin ve önceliklerinin farklı olması ▶ Yeterli kaynağın bulunamaması
<p>İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Verilen tedbir kararlarından uygulanan ve başarı ile sonuçlandırılanlara ilişkin sayıların yıllar içindeki durumu (artış) ● Bakanlıkların, yerel yönetimlerin ve bunların denetiminde Sivil Toplum Kuruluşlarının verdikleri çocuk koruma hizmetlerinin sayısında ve hizmet çeşitliliğinde artış
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>Tedbirlerin uygulanmasından sorumlu kurumların verdikleri raporlar ve mahkeme kararları üzerinde yapılacak izlem çalışması / Ülke genelinde çocuk koruma hizmetleri rehberi</p>

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

➤ Hedef 7.6	<p>Güvenlik tedbirleri ve yargılama usulleri konusunda sorunları belirlemek, mevzuat değişikliği yapmak ve güvenlik tedbirlerinin etkinliğini arttırmak.</p>
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> ■ Uygulamadaki ihtiyacı değerlendirmek ve karşılaştırmalı hukuk incelemesi yapmak üzere bir çalışma grubu oluşturulması ve gerekirse ceza sorumluluğu olmayan çocuklar ile ilgili güvenlik tedbirleri konusunda yasal düzenlemeler için teklifin hazırlanması ■ Güvenlik tedbirlerini uygulayacak kurumlar için psiko - sosyal programların hazırlanması
Sorumlu Kurum	<p>HSYK, Adalet Bakanlığı, ASPB, MEB, İçişleri Bakanlığı</p>
İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)	<p>Sağlık Bakanlığı, Türkiye Adalet Akademisi</p>
Süre	<p>36 ay (orta vade)</p>
Bütçe	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
! Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kurumsal önceliklerin farklı olması ▶ Yeterli personel bulunamaması ve diğer kurumların personel konusunda yeterli desteği sağlamaması ▶ Kanun değişikliğinin yapılamaması veya zamanında yapılamaması
➤ İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none"> ● Güvenlik tedbirlerine özgü düzenleme ● Çocukların tekrar suç işleme sayılarında azalma
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	<p>Kanun değişikliği / Protokol / Adli istatistik verileri</p>

7. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler Alanı: Tedbirlerin Uygulandığı ve Denetlendiği Alan

<p>➤ Hedef 7.7</p>	<p>Çocuk koruma alanında çalışanların koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının uygulanmasına ve koordinasyonuna ilişkin bilgi, tutum ve becerilerini geliştirmek.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Merkezi (adli sistem, eğitim, sağlık, gençlik ve spor, sosyal hizmetler vb.) ve yerel yönetimlerde çalışan, tedbir kararlarının uygulanmasında görev alan personelin önleme, riski tanılama bilgi, tutum ve becerisini geliştirici eğitim programlarının hazırlanması ■ İlgili eğitim materyallerinin ve broşürlerinin hazırlanması ■ Eğitimcilerin yetiştirilmesi ■ Eğitimlerin yaygınlaştırılması
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>ASPB (ÇHGM-KÖHDB), Adalet Bakanlığı, Merkezi Koordinasyon, MEB, HSYK, GSB, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı (Kolluk), Yerel yönetim temsilcileri</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>ASPB (Yayın Dairesi)</p>
<p>Süre</p>	<p>48 ay (orta vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kurumsal önceliklerin farklı olması ▶ Kurumlararası bilgi paylaşımında yaşanabilecek yetersizlikler
<p>➤ İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Alan profesyonellerinin eğitim alması
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>Eğitim materyalleri/ Kurumlarda eğitim alan profesyonel sayısı</p>

8. Çocuk Koruma Sisteminin İl ve İlçe Düzeyinde Koordinasyonu Alanı

> Hedef 8.1

Tüm il koordinasyonları ve ilçe koordinasyonları üyelerinin çocuk koruma alanında kurumlar arasında eşgüdümü ve işbirliğini sağlama rolünü güçlendirmeye yönelik bilgi, tutum ve beceri eğitimi almalarını sağlamak.

Faaliyetler

- Çocuk haklarına uygun şekilde eğitim materyallerinin ve izleme-değerlendirme göstergelerinin hazırlanması ve basılması
- Eğitici eğitimi yapılması
- Pilot eğitimlerin yapılması
- İl/ilçe koordinasyon eğitimlerinin ülke geneline yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum

ASPB

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

MEB, Sağlık Bakanlığı, İl Koordinasyonları, İl ve İlçe İnsan Hakları Kurulları, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Adalet Akademisi

Süre

36 ay (orta vade)

Bütçe

Uygulama planında gösterilecektir.

Olası Engeller

- ▶ Eğitimlerin kurumların önceliklerinin içine girememesi ve il yöneticilerinin katılımının sağlanamaması
- ▶ Eğitimin 81 ilde yapılacak olması nedeniyle planlama hatalarının olması

İlerleme Göstergeleri

- 81 il koordinasyonunun tüm üyelerinin katıldığı eğitim çalışmaları
- Sekreteryaya birimlerini oluşturulan il ve ilçe sayısı
- Hazırlanmış il, ilçe stratejik plan sayısı

İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri

Eğitim değerlendirme raporları / İl koordinasyon toplantı tutanakları

8. Çocuk Koruma Sisteminin İl ve İlçe Düzeyinde Koordinasyonu Alanı

<p>➤ Hedef 8.2</p>	<p>Her il ve ilçenin, standart bir bilgi toplama ve değerlendirme yöntemi kullanarak “Çocuklara Yönelik Hizmetler ve İhtiyaçları Değerlendirme Raporu” ve stratejik plan hazırlamalarını sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Çocuklara Yönelik Hizmetler ve İhtiyaçları Değerlendirme Raporları, bu raporlara bağlı olarak Çocuk Koruma Hizmetleri İl / İlçe Stratejik Planı ve yıllık çalışma planları için format ve kılavuz hazırlanması ■ İl / ilçe koordinasyon sekreteralarının Çocuklara Yönelik Hizmetler ve İhtiyaçları Değerlendirme Raporu ve Stratejik Plan ve yıllık çalışma planları hazırlama konusunda eğitimi ■ İllerin Çocuklara Yönelik Hizmetler ve İhtiyaçları Değerlendirme Raporları ile Stratejik Planları ve yıllık çalışma planları hazırlamaları ve MK sekreteryasına göndermesi ■ İl Stratejik Planlarının ve yıllık çalışma planları periyodik raporlarının İK tarafından izlenmesi ve tespit edilen sorunların MK sekreteryasına bildirilmesi
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>ASPB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, MEB, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Valilikler, Adalet Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>Süre 60 ay (uzun vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ İllerin personel eksiklikleri ▶ Görevlendirilecek personelin deneyimsiz olması
<p>➔ İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Çocuk Koruma Hizmetleri il / ilçe Stratejisi
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>İl Koordinasyonlarının yıllık raporları</p>

8. Çocuk Koruma Sisteminin İl ve İlçe Düzeyinde Koordinasyonu Alanı

<p>> Hedef 8.3</p>	<p>İl Koordinasyonlarının çalışmalarının Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Strateji Belgesine, Uygulama Planlarına ve çocuk haklarına uygun biçimde yürütülmesi için MK tarafından izleme ve değerlendirme çalışması yapılmasını sağlamak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ MK sekreteryası tarafından iller ile çalışmaları takip takvimi oluşturularak izleme yapılması ■ Çocuk koruma hizmetleri ve İK çalışmalarının usul ve esaslarının Bakanlıkların iç denetimlerine dâhil edilmesi için MK kararı alınması
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>ASPB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, MEB, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Valilikler, Adalet Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>60 ay (orta vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ İzleme rollerinde karışıklık olması ▶ Elverişli araçların bulunmaması ▶ Bilgi paylaşılmaması
<p>➔ İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● İzleme göstergelerinin hazırlanmış olması
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>Periyodik raporlar</p>

9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı

> Hedef 9.1	Çocuk koruma sisteminde kamu vesayetinin daha etkin işlemlerini sağlamak.
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> ■ Karşılaştırmalı hukuk çalışması yapılması ■ Türk hukuku ile uyumlu mevzuat ve yapısal önerilerin geliştirilmesi ■ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na ait sosyal hizmet kuruluşlarına yerleştirilen çocukların vesayetine ilişkin özel düzenleme yapılması ■ Kamu vasileri için eğitim programı hazırlanması ■ Kamu vasilerinin eğitilmesi
Sorumlu Kurum	Adalet Bakanlığı, ASPB
İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)	HSYK, TAA
Süre	Süre 60 ay (uzun vade)
Bütçe	Uygulama planında gösterilecektir.
! Olası Engeller	▶ Kurumların önceliklerinin farklı olması nedeniyle konuya öncelik verilememesi
İlerleme Göstergeleri	● Kamu vesayetine alınan çocuk sayısı
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Adli istatistik verileri / Rapor sayısı / Eğitim sayısı

9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı

> Hedef 9.2

Çocukla ilgili bilgilerin kaydı ve paylaşılması ile ilgili esasları (çocuğun korunması için gerekli bilginin paylaşılmasına elverecek ancak kişisel verilerin güvenliğini azami ölçüde sağlayacak biçimde) yasal düzenlemeye kavuşturmak, bir model oluşturmak ve uygulamaya koymak.

Faaliyetler

- İlgili bakanlıkların bilgi işlem ve çocuk koruma mekanizmasından sorumlu birimlerinden oluşan bir çalışma ekibinin kurulması ve halihazırdaki veri toplama ve değerlendirme sisteminin eksiklikleri ile alanda çalışanların kayıt altına alma ve paylaşma ihtiyacı duydukları bilgilerin tespiti
- Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğüne, kişisel verilerin kaydı ve paylaşılması ile ilgili mevzuatın ihtiyaca uygun olup olmadığı konusunda bir rapor hazırlanması
- İhtiyaç duyulan mevzuatın hazırlanarak, yürürlüğe sokulması için sürecin başlatılması
- Çocuk koruma sistemini ilgilendiren alanlarda istatistiklerin tüm sistemin işleyişini bir bütün olarak görmeyi sağlayacak biçimde derlenmesi ve analiz edilmesi için veri toplama ve değerlendirme kriterlerini belirleyecek, ilgili kurum temsilcilerinden bir çalışma grubu oluşturulması
- Yapılan ihtiyaç analizi ve belirlenen kriterler doğrultusunda veri toplama ve analiz biçiminin revize edilmesi
- Çocuk koruma istatistiklerinin Resmi İstatistik Programında (RİP) kapsanması

Sorumlu Kurum

Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, ASPB

İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)

Sağlık Bakanlığı, MEB, TÜBİTAK, E-Devlet Danışma Grubu, Kalkınma Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumu, İnternet Kurulu, TUİK

9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı

Süre	36 ay (orta vade)
Bütçe	Uygulama planında gösterilecektir.
! Olası Engeller	► Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanunun, çocuk koruma alanının ihtiyaçları gözetenmeden kabul edilmesi
➔ İlerleme Göstergeleri	● Çocukların hamilelikten itibaren ve bütün süreçte gelişimlerinin izlenmesi için kişisel verilerin kaydı ve paylaşılması ile ilgili bir mevzuatın kabul edilmesi ve bu mevzuata uygun bir model hazırlanmış olması
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Çalışma raporları / Resmi Gazete

9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı

Hedef 9.3 Önerilen çocuk koruma modeli için gereken sayıda sosyal çalışma görevlisi istihdamını sağlamak.

Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> Halihazırda sistemde görev yapan sosyal çalışma görevlileri ile bu sisteme katılabilecek olanların tespiti ve ihtiyacı belirlemek amacıyla bir envanter çalışması yapılması Envanter çalışması doğrultusunda sosyal çalışma görevlisi yetiştiren üniversite bölümlerinin yaygınlaştırılması ve sosyal hizmetlerin temel alanlarına göre branşlaştırılması amacıyla bir planlama yapılması Sosyal çalışma görevlilerinin ihtiyaçlarının tespiti ve özlük haklarının iyileştirilmesi için bir plan hazırlanması ve plan doğrultusunda sosyal çalışma görevlisi kadrosu ihdas edilmesi
Sorumlu Kurum	Kalkınma Bakanlığı, ASPB
İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)	YÖK, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, MEB, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı
Süre	24 ay (orta vade)
Bütçe	Uygulama planında gösterilecektir.
Olası Engeller	<ul style="list-style-type: none"> Kurumsal planların ve önceliklerin farklı olması nedeniyle konuya öncelik verilememesi Maliye Bakanlığının ek kadrolar için onay vermemesi Sosyal çalışmacıların özlük haklarının iyileştirilmemesi
İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none"> Alanda çalışan sosyal çalışmacı sayısının yıllar içindeki durumu (artış)
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Kurumların personele ilişkin verileri

9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı

<p>> Hedef 9.4</p>	<p>MK ile İK arasındaki iletişim ve işbirliğini artıracak önlemler almak (ortak web sitesi, il koordinasyonlarından gelen plan ve raporların yayınlanması, değerlendirilmesi vb.) ve MK Sekreteryasını bu amaca yönelik olarak güçlendirmek.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ İllerden gelecek planların analizi için araç geliştirilmesi ■ İllerin yıllık planlarının analizi ve MK'ya gündem oluşturulması ■ Web sitesi içeriğinin hazırlanması ■ Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünce personel ve teknik alt yapı ihtiyacının belirlenmesi için bir ihtiyaç analizi yapılması ■ Belirlenen personel ihtiyacını karşılamaya yönelik kadro tahsisi yapılması
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>ASPB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>MEB, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>24 ay (orta vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ İl yıllık raporlarının düzenli gelmemesi ▶ MK sekreteryasının yeterli teknik alt yapıya ve personele sahip olmaması
<p>➔ İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● İllerin ihtiyaçlarını içerir merkezi planlama ve strateji belgesinin bulunması
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>İllerin ve merkezin yıllık raporları üzerinde izlem çalışması</p>

9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı

<p>> Hedef 9.5</p>	<p>Çocuk koruma mevzuatı ve çocuğa ilişkin yasal düzenlemeleri, önleme aşamasından tedbirlerin uygulanmasına kadar olan bütün süreci kapsayacak biçimde düzenli olarak izlemek, ihtiyaca göre yeniden düzenlemek ve ilgili kurum mevzuatlarını bu kanun ile uyumlu hale getirmek.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ÇKK hakkında yeni bir değerlendirme araştırması (veya çalışma toplantısı) yapılması ■ Mevzuat boşluklarının ve ilgili kanunlar arasındaki çelişkilerin tespitine yönelik bir mevzuat analizi çalışması yapılması ■ Gerekliği tespit edilirse kanun tasarısı hazırlanması
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>Adalet Bakanlığı, ASPB, İçişleri Bakanlığı, MEB, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>Üniversiteler, STK, Kalkınma Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>12 ay (kısa vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<p>▶ Kurumların kendi mevzuatlarını değiştirme konusunda isteksizlik göstermeleri</p>
<p>İlerleme Göstergeleri</p>	<p>● Çocuk koruma konusunda önleme mekanizmasını da içeren bir kanun ve ilgili kurumların kanunlarında yapılmış değişiklikler</p>
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>TBMM tutanakları</p>

9. Çocuk Koruma Sisteminin Genel Yapısı

> Hedef 9.6	Çocuk koruma hizmetlerinin uygulanması için gerekli bütçenin ayrılmasını sağlamak.
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> ■ Her Bakanlığın bütçesinde, Çocuk Koruma Hizmetleri Strateji Belgesindeki sorumlulukları yerine getirmeyi sağlayacak pay ayrılması ■ Maliye Bakanlığı ile görüşülerek, her kurumun bütçesinde çocuk koruma çalışmalarına ayrılan payın aynı kod ile gösterilmesi yönünde çalışma yapılması ■ Her bakanlık için ayrılan bütçenin yeterliliğinin değerlendirilmesi amacıyla kurumlarda bir bütçe analiz çalışmasının yapılması
Sorumlu Kurum	İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, MEB, Sağlık Bakanlığı, ASPB
İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)	Kalkınma Bakanlığı, TBMM Çocuk Hakları Komitesi
Süre	24 ay (orta vade)
Bütçe	Uygulama planında gösterilecektir.
! Olası Engeller	▶ Kurumsal önceliklerin farklı olması nedeniyle bu konuya öncelik verilmemesi
İlerleme Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none"> ● Çocuk koruma hizmetlerine ayrılan bütçenin genel kurum bütçeleri içerisindeki payı ● Bütçe için çocuk koruma ile ilgili bütçe kodlarının varlığı
İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri	Kurumsal bütçe verileri

10. Stratejik Planın Uygulanması ve Uygulamanın İzlenmesi

<p>> Hedef 10.1</p>	<p>Stratejik Planın uygulanmasını sağlamaya yönelik bir çalışma planı hazırlamak ve uygulamaların denetimini yapmak.</p>
<p>Faaliyetler</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Stratejik Planın uygulamasının izlenmesi amacıyla MK tarafından izleme göstergelerinin ve programının belirlenmesi ■ Ara dönem ve dönem sonu değerlendirme raporlarının yazılması, değerlendirme raporları doğrultusunda planlama yapmak üzere ara dönem değerlendirme toplantılarının yapılması ■ Hazırlanan değerlendirme raporlarının kamuoyu ile paylaşılması yoluyla izlemin sürekliliğinin sağlanması
<p>Sorumlu Kurum</p>	<p>ASPB</p>
<p>İşbirliği Yapılacak Kurum(lar)</p>	<p>İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, MEB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Kalkınma Bakanlığı, YÖK, Üniversiteler, STK, Adalet Bakanlığı</p>
<p>Süre</p>	<p>60 ay (uzun vade)</p>
<p>Bütçe</p>	<p>Uygulama planında gösterilecektir.</p>
<p>! Olası Engeller</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Uygulanabilir bir çalışma programı hazırlanamaması ▶ Farklı kurumların birbirini etkileyecek çalışmalarının eş zamanlı olarak yürütülememesi veya planlandığı zamanda gerçekleştirilememesi ▶ Dış denetçinin sağlanamaması
<p>➔ İlerleme Göstergeleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Hazırlanan plana uygun zamanda gerçekleştirilen faaliyet sayısı
<p>İzleme ve Kontrol İçin Sağlanacak Veri</p>	<p>Çalışma programı / Ara dönem ve dönem sonu raporları</p>

Bu proje, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

